Ao. 1843. Vrijdag, den 18 Augustus. No. 6[illegible]

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD
VOOR DE
STAD GRONINGEN EN OMMELANDEN.

De KOMMISSIE *tot het examineren der* LEERLINGEN *voor de* LATIJNSCHE SCHOLEN zal daartoe zitting houden op MAANDAG, den 28 Augustus 1843, des voormiddags te *tien* uren, in één der Vertrekken van het RAADHUIS. Zij, die tot voornoemde Scholen wenschen toegelaten te worden, moeten vóór of uiterlijk op VRIJDAG, den 25 Augustus, een EIGENHANDIG SCHRIFTELIJK VERZOEK daartoe, houdende tevens opgave van hunne Woonplaats, en met bijvoeging van BEWIJS, dat het School- of Onderwijsgeld door hen aan hunnen laatsten Onderwijzer betaald is, en dat zij de Koepok-inenting met voldoend gevolg ondergaan hebben, indienen bij den ondergeteekenden, *Secretaris der Kommissie*.

J. P. A. WINTGENS.

DUITSCHLAND EN AANGRENZENDE RIJKEN.

FRANKFORT den 12 Augustus.

Men schrijft uit Kertch, in Rusland, van den 22 Julij:

Onder de schepen, die in den loop van dit jaar onze haven hebben aangedaan, zijn er twee, die bijzonder de opmerking getrokken hebben; het eene is een Russisch driemastschip geheel van ijzer, tot dus verre het eenige in Rusland aldus gebouwde schip; het andere is eene Fransche korvet, die in 1719 gebouwd en die alzoo 124 jaren oud is. Dit schip is de *Indus*, gevoerd door kapitein *Fary*. Het hout van het onder water liggend gedeelte van dit schip is zoo hard, dat het onmogelijk is er een' spijker in te drijven, en het niet dan door branding te doorboren is.

— Het Oostenrijksche regeringsblad van den 8 dezer meldt het volgende:

»Naar de jongste berigten, die hier (te Weenen) uit Belgrado zijn ontvangen, van den 1 dezer, hebben *Wucsitsch* en *Petroniewitsch* eindelijk besloten, Servië te verlaten. Op den 8 dezer is eene vergadering van notabelen en oudsten des volks, ten getale van 300, te Belgrado bijeengeroepen, waarin aan dezelven, in tegenwoordigheid van den stedehouder van Belgrado, *Hafiz*-pacha, den Russischen generaal baron *von Lieven*, en den consul *Waschenko*, de redenen, waarom de verwijdering dier beide primaten onvermijdelijk noodzakelijk is, zullen ontwikkeld worden. Op denzelfden dag zullen *Wucsitsch* en *Petroniewitsch* zich uit het land verwijderen en zich naar Widdin begeven, welke stad hun door de Porte tot toekomstige verblijfplaats is aangewezen.''

Het berigt der onderwerping van *Wucsitsch* en *Petroniewitsch* wordt ook medegedeeld in brieven van de Turksche grenzen, den 3 Augustus, met bijvoeging, dat *Wucsitsch* op zich genomen heeft, om de menigte, welke aan de volksvergadering zal deelnemen, derwijze te overreden, dat het verlangen van Rusland ook van die zijde geen' tegenstand zal ontmoeten; — dat de beide meergenoemde personen zich onvoorwaardelijk aan Rusland hebben onderworpen, en slechts de genade des Keizers, die hun zonder twijfel ook spoedig weder ten deel zal vallen, inroepen.

— De zaak van het Joodsche Protestantismus, welke in eenige Duitsche Staten al meer en meer een' bepaalden vorm begint te krijgen en waarvan de strekking is, de op den Talmud berustende ceremoniewetten niet te erkennen en het denkbeeld van eenen persoonlijken Messias te verwerpen, wordt vooral in den kring der Israelietische gemeente alhier, waar deze reformatie van het Jodendom haar punt van uitgang schijnt te hebben, van de eene zijde ijverig voorgestaan en van den anderen kant even sterk tegengewerkt. De anti-Talmudisten treffen toebereidselen om eerstdaags hunne statuten openbaar te maken. Tot dusverre is nog niets uitgelekt, hoedanig die landen, wier Joodsche gemeenten deze beweging vertoonen, de geprojecteerde hervorming zullen opnemen. Deze kwestie zal, naar het schijnt, eerst na de bekendwording van de statuten der nieuwe sekte tot eene beslissing komen, waartoe de Talmudsche partij zelve verzoekschriften schijnt te willen inzenden. Uit allerlei teekenen gelooft men echter te mogen onderstellen, dat aan deze inwendige emancipatie van het Jodendom geene hinderpalen van den kant der Landsautoriteiten zullen worden in den weg gesteld, maar dat men daarin in tegendeel eene wezenlijke vergemakkelijking ontwaart voor de staatkundige emancipatie der Joden. Deze aangelegenheid heeft, gelijk zij ook verdient, eene algemeene ernstige belangstelling opgewekt.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN den 12 Augustus.

Men arbeidt thans zeer ijverig aan het nieuwe beursgebouw alhier. De façades aan drie zijden zijn reeds zoo verre voltooid, dat de houten getimmerten voor dezelve deels zijn weggebroken. Aan de westzijde zijn al de kolommen van het portiek reeds op derzelver plaats, en een deel van den toren is afgewerkt. Het inwendige van de beurs is als het oude een breed open plein, en eene overdekte galerij, doch alles op ruimere schaal. Men beschouwt dit gebouw als een der beste stukken in den Romeinschen stijl in deze hoofdstad.

— De heer *C. Green*, de zoon, vergezeld door den heer *A. Bradley*, is gisteren morgen hier met eenen luchtballon opgestegen met oogmerk, om zich ergens op het vaste land van Europa weder neer te laten. Toen men hier den ballon uit het gezigt verloor, dreef dezelve, zeer hoog, in de rigting van de kust van Sussex langzaam weg. De gunstige gesteldheid van het weder doet verwachten, dat de ervaren luchtreiziger zijn' togt gelukkig zal volbrengen.

— Gisteren en eergisteren hebben in verscheidene deelen des lands hevige onweders gewoed. Uit Rochester meldt men, dat er eenige uren lang als massa's vuur op de aarde vielen en de donderslagen een onophoudelijk lossen van het zwaarste geschut schenen. Daarbij was het gedruisch van regen en hagel zoo zwaar, dat dit mede naar donder geleek. Het scheen, of er eene wolk over de stad was losgebroken; straten en huizen waren op verscheidene plaatsen voeten hoog onder water geloopen; de troepen kwamen op de been, om de orde te handhaven. Onnoemelijk is de schade, door den hagel aan vensters, gewas, enz. veroorzaakt. Men heeft stukken ijs, door den zamengepersten hagel, ter grootte van een hoenderei gevonden. Uit Cheltenham, Stamford, Worcester en vele andere plaatsen heeft men soortgelijke berigten; vooral uit Cambridge luiden de berigten deswege ontzettend. De ingezetenen waren als verplet door het vreesselijke onweder. Alle winkels werden gesloten. De hagel was zoo geweldig, dat er bijkans geen glasruit in de gansche stad is heel gebleven. Ook in andere opzigten hebben de huizen, aan de noordzijde, groote schade geleden. Uit Worcester schrijft men, dat de grond en de huizen zoodanig dreunden, alsof zij door eene aardbeving geschokt werden. Op verscheidene plaatsen sloeg de bliksem in, en vele personen werden daardoor gedurende eenigen tijd verlamd. Men leest ook van eenige lieden, die gedurende verscheidene uren door het felle licht verblind waren. In Cambridge en omstreken rekent men, dat alleen 8 of 10,000 p. st. (ƒ 120,000 Ned.) schade aan glasruiten is veroorzaakt. Het land rondom die stad heeft zwaar geleden; vooral hebben de tuinlieden in de uitgestrekte broeikasten groote schade ondervonden. Voor duizend p. st. aan koren is in de nabuurschap der stad vernield. De paarden in de stallen werden zoo vervaard door de hevigheid van het onweder, dat zij zich losrukten en het veld inliepen. Ook uit Norwich luiden de berigten zeer bedroevend. Men rekent de schade aldaar wel op 60,000 p. st. De stad was zoo fel door den orkaan en hagel geteisterd, dat zij het aanzien had van gebombardeerd te zijn.

— Te Ashton, Staleybridge en andere naburige plaatsen hebben bijna al de spinners en wevers zich verbonden geen' arbeid meer te verrigten, zoo lang de werkloonen niet op een' algemeenen voet geregeld zullen wezen. De vermindering van werkloonen door sommige fabrikanten, in weêrwil van den vermeerderden arbeid, heeft aanleiding tot dit besluit gegeven.

— Eene groote menigte begeeft zich dagelijks naar een geheel nieuw schouwspel, naar een ijsmeer of glaciarium te Londen. Eene oppervlakte van 3000 voeten is bedekt met eene korst van kunstijs, helder als kristal; rotsen, wel is waar in miniatuur, maar met sneeuw bedekt, omringen hetzelve; men zou meenen, zich op den top der Alpen te bevinden. De leden der schaatsenrijders-club geven zich dagelijks, te midden der hondsdagen, aan hun meest geliefkoosd vermaak over. Men kan, welk weder het ook zij, op elk uur van den dag rijden; des avonds heeft het ijsmeer, bij het gaslicht, een schitterend aanzien.

FRANKRIJK.

PARIJS den 11 Augustus.

Tusschen den voorzitter van den raad en den Britschen gezant zijn wederzijdsche vertoogen ingeleverd, ten gevolge van het naar den grond raken der Engelsche stoomboot *Lizard*. Het Londensche kabinet beklaagt zich, dat de kapitein der Fransche stoomboot *Véloce* voorbedachtelijk op de Engelsche boot zou aangehouden hebben. De Fransche bevelhebber beweert juist het tegendeel, zeggende, dat de *Lizard* op de *Véloce* aankwam met het doel, om dezelve te doen zinken, vermeenende, dat het een Spaansch schip was, dat aan de opstandelingen behoorde. De *Lizard* had zendelingen van *Espartero* en geld aan boord, dat aan zijne verschillende agenten moest gegeven worden. Onder andere instructiën van *Espartero* behoorde de stellige last, om Barcelona in brand te steken, wordende dit bevel ondersteund door 500,000 franken, welke aan den gouverneur van Montjouy werden gezonden.

Van den 12den. Men spreekt veel over de aanspraak, met welke de maire der stad Mans den hertog *van Nemours* bij zijn aldaar onlangs afgelegd bezoek begroet heeft, waarin bij den aanvang gezegd wordt, dat de Vorsten zich thans niet meer, gelijk oudtijds, aan de bevolkingen vertoonen, om hare hulde te vragen, maar om hare behoeften en wenschen te kennen. Ingevolge dit beginsel, heeft de maire zich bij den hertog beklaagd, dat de streek, die hij doorreisde, nog te vergeefs op de groote wegen en andere verbeteringen wachtte, [illegible] spraak had, en dat op hare verzoeken volstrekt geen acht was geslagen. Voorts heeft hij den prins de pligten voorgehouden, welke hij te betrachten zal hebben, wanneer hij eenmaal als Regent optreedt, en hem de lessen herinnerd, die hij uit de rampen in zijne familie en uit de voorbeelden der wisselvalligheid van het koningschap trekken kan.

In het antwoord van den hertog op deze aanspraak straalt veel tegenwoordigheid van geest en waardigheid door. Hij heeft den maire onder het oog gebragt, dat deze volkomen regt had, om de belangen zijner gemeente te behartigen, en dat hij, de hertog, gaarne alles tot bevordering daarvan zou toebrengen; maar dat het regt van den maire, om de algemeene aangelegenheden op zoodanige wijze te behandelen, zeer betwistbaar was. »Zonder twijfel (dus vervolgde hij) behoor ik, gelijk gij gezegd hebt, tot het jeugdig geslacht, maar ik wil dat geslacht, waartoe ik eenmaal behooren zal, niet bij voorraad berooven. Indien ik er trotsch op ben met de tegenwoordige jeugd te zijn opgevoed, dan is het, dewijl ik de kracht in mij gevoel, om diensten aan mijn Land te bewijzen, de zucht, om deszelfs roem te verhoogen, den wil, om het te verdedigen, wanneer het zich eenmaal werkelijk beleedigd zag.''

Een dagblad van Mans zegt, en een ministeriëel blad neemt zulks zonder tegenspraak over, dat de prefekt van dat departement den maire en zijne adjuncten uit hunne municipale betrekkingen ontslagen, en de eerste dier waardigheden aan het oudste lid van den stedelijken raad, den heer *Basse*, opgedragen heeft.

— Eergisteren avond deelde de *Messager* geene telegrafische depêche mede; heden heeft hij het weder gedaan. Zij is van den volgenden inhoud:

»BAYONNE den 11 Augustus. In een adres, den 8sten door geheel het kabinet, in tegenwoordigheid van het diplomatieke ligchaam, de ligchamen van staat en de overheidsmagten van Madrid, aan H. M. overhandigd, heeft het ministerie verklaard, dat, daar de wil der natie is, dat de Koningin meerderjarig verklaard worde, zij zulks worden zou, zoodra zij voor de Cortès den eed zou hebben afgelegd, en dat het, in afwachting van derzelver zamenkomst, in haren naam het bestuur zou voeren. De Koningin heeft terstond aan deze verklaring hare goedkeuring gehecht.

»Tot kapiteins-generaal zijn benoemd: de generaal *Montes*, van Gallicie; de generaal *Soria*, van Estramadura; de generaal *Amor*, van de Baskische provinciën.

»De fueristische deputatie van Biskaaye is den 5den geïnstalleerd; de junta heeft zich den 6den uit eigene beweging ontbonden.

»De deputatie heeft de algemeene junta's tegen den 15den te Guernica zamengeroepen.''

— Den 7 dezer liep te Madrid het gerucht, dat er aan de Portugesche legatie berigt ontvangen was van *Espartero's* aankomst te Lissabon. Uit het hier boven vermelde telegraafberigt, hetwelk eene tijding van den 8sten geeft, zou het schijnen, dat destijds nog niets dit gerucht bevestigd had. *Espartero's* echtgenoote, die trouwens door het nieuwe bewind met alle achting en voorkomendheid behandeld wordt, heeft passen naar Frankrijk genomen, om van daar naar Engeland over te steken.

— Berigten uit Cadix, die overigens melden, dat de omwenteling aldaar zonder eenige bloedstorting geschied is, zeggen, dat *Espartero* in zijne vaart naar het Engelsche linieschip door schuiten vol soldaten vervolgd is, die herhaalde malen op hem gevuurd hebben. Reeds onder weg moet hij tweemaal op het punt geweest zijn, om door *Concha* gevangen genomen te worden, die hem te Xeres vooruit en bij el Cuervo zoo nabij was, dat *Espartero*, onmiddellijk na de achterhoede zijns vijands den weg overstekende, nog met twee achterblijvers gesproken heeft. Het berigt, hetwelk hij van hen ontving, deed hem Xeres vermijden en langs een' omweg Port Ste Maria bereiken. Te Seville hadden de inwoners, om hunne volstandigheid te toonen, gedurende het beleg, eene oude scherts hernieuwd, die, onder anderen, te Arras in vroegeren tijd gebezigd was. Zij hadden namelijk aan een' hoogen staak eene doode en opgestopte kat gehangen met een opschrift, hierop nederkomende: kan de Regent dien brok verteren, dan mag hij onze stad regeren. De uitkomst dezer zwetserij was gelukkiger, dan zij bij andere gelegenheden wel geweest is. Of overigens *Espartero* voornemens is zich naar Engeland of naar Kuba te wenden, schijnt men te Madrid nog niet te weten; doch dat de oplettendheid op laatstgemeld eiland meer nog dan anders gerigt is, blijkt uit verscheidene bijzonderheden. De generaal *O'Donnell* is benoemd, om den gouverneur van hetzelve te vervangen, en men heeft noodig geacht het publiek te verzekeren, dat hij op het punt staat, om derwaarts te vertrekken en dat in alle deelen van Kuba alles in de volkomenste rust was.

— Te Eterpigny is een gezond en sterk man aan de watervrees gestorven, ten gevolge dat hij, vier jaren geleden, door een' hond in de hand gebeten was. In al dien tijd had hij van de uitwerking van den beet niets bespeurd en kende zelfs kort vóór zijnen dood den toestand niet, waarin hij zich bevond.

— De fondamenten van den vleugel van het paleis van justitie, *la tour de l'Horloge* genaamd, worden met vele kosten hersteld. Dezen naam draagt dezelve, omdat het eerste horologie met raderen te Parijs op dezen toren werd geplaatst, en wel in 1370, door een' Duitscher *Hendrik de Vic* vervaardigd. Op dezen toren was ook een klok, *le tocsin* of alarmklok genoemd. Wie weet niet, dat deze klok het sein (*l'odieux signal*) gaf tot den Sint Bartholomeus-nacht, waarin zoo vele duizenden Protestanten door de Roomschen op eene gruwelijke wijze werden vermoord! Tot straf is deze moordklok in 1793 er afgehaald en versmolten. Het horologie is vroeger verdwenen.

Van den 13den. De telegraaf heeft, onder dagteekening van den 12 Augustus, uit Perpignan het allezins belangrijke berigt aangebragt, dat de junta van Barcelona op den 10den zich aan het gouvernement te Madrid heeft onderworpen en, ingevolge het verlangen der ministers, bij een vorig besluit uitgedrukt, den naam heeft aangenomen van hulp-junta. Dit berigt heeft een' vrij gunstigen indruk te weeg gebragt en men houdt de onderwerping der stedelijke overheid van Barcelona voor eenen belangrijken stap, om tot de eindelijke bevrediging der partijen op het schier-eiland te geraken. Waaraan deze plotselinge wending van zaken moet worden toegeschreven, is met geene genoegzame zekerheid te bepalen. Gelijk vroeger gemeld is, zijn twee leden der junta dezer dagen uit Barcelona naar Madrid vertrokken, om aan te dringen op de instelling eener centrale junta. Waarschijnlijk hebben deze afgevaardigden in de hoofdstad de ondervinding bekomen, dat het den bewindslieden ernst was, om krachtdadige maatregelen te nemen tot het bedwingen der liberale partij te Barcelona, en hebben zij de junta dier stad dringend vermaand, om bij tijds het hoofd in den schoot te leggen. Naar men verneemt, is de gouverneur van Montjouy, welke steeds [illegible] te stellen van de bewegingspartij, tot een' hoogen militairen rang bevorderd, en in zijne betrekking vervangen door den kolonel *Basols*, welke bekend staat als een man van groote krijgskundige bekwaamheid.

— Al de Parijssche dagbladen houden zich bezig met hetgene zij de zaak van Mans noemen, dat is te zeggen, de afzetting van den burgemeester dier stad, ten gevolge van zijne tot den hertog *van Nemours* gehouden redevoering. Deze maatregel schijnt bij den gemeenteraad groot verdriet te weeg gebragt te hebben; want deze is bij koninklijke ordonnantie ontbonden. De ontevredenheid moet zich onmisbaar onder de bevolking uitbreiden en die kan door geene afzetting worden gestraft. Zoude het niet verstandiger zijn geweest, om de zaak onopgemerkt te hebben gelaten, zonder te hechten aan eene redevoering, die eigenlijk niets is dan een incident op de reis van den prins? In Groot-Brittanje zoude niet de minste acht daarop zijn geslagen.

— Binnen weinige dagen zal *Isabella II* gebruik maken van haar gezag, door *Maria Christina* als Koninginne-moeder en bestuurderes harer goederen terug te roepen; er zal evenwel alvorens van de ex-Koningin een manifest uitgaan, verklarende, dat zij van alle gezag, en zelfs van allen invloed op de aangelegenheden van den staat afziet. Dit manifest, waarvan wij reeds gesproken hebben, was, vóór den volkomen val van *Espartero*, te Parijs opgesteld; hetzelve is aan *Maria Christina* terug gezonden, om haar de door het *Lopez*-ministerie daaraan toegevoegde paragraphen te laten goedkeuren, en op nieuw aan den kabinetsraad te onderwerpen.

Van den 15den. Men meldt uit Bayonne, dd. 14 Augustus. De hertog *Della Victoria* heeft aan boord zijner stoomboot een van den 30 Julij gedagteekend manifest aan de natie gerigt. Hij verklaart daarbij, nimmer een meineedige te zijn geweest; hij ontkent de constitutie te hebben geschonden; zijn wensch, terwijl hij zich uit Spanje verwijdert, is, dat zijn vaderland gelukkig moge zijn. De generaal *Arbuthnot* is ad interim benoemd tot kapitein-generaal van Katalonië en de brigade-generaal *Prim* tot gouverneur van Barcelona en bevelhebber der provincie.

BELGIE.

BRUSSEL den 12 Augustus.

Men schrijft uit Ostende, van den 10den:

»Sedert vier dagen werd een Nederlandsch eskader, bestaande uit 6 oorlogsschepen en 2 stoombooten, onder de bevelen van Prins *Hendrik* der Nederlanden, door tegenwind ter reede van Ostende terug gehouden. Maandag avond is hetzelve echter weder onder zeil gegaan, na eenige salutschoten te hebben gelost.''

— Laatstl. Vrijdag zijn in den omtrek van Mechelen twee stoomwagentreinen met elkander in botsing gekomen. Deze treinen liepen in hetzelfde spoor en de locomotieven zijn niet tijdig gestuit kunnen worden, om den schok te verhoeden. Deze was wel niet geweldig, maar toch sterk genoeg, om eenen der passagiers zwaar en verscheidene andere ligt te kwetsen; de gewonde is naar het hospitaal van Mechelen gebragt. Dit ongeval heeft groote verwarring veroorzaakt, te midden waarvan vele reizigers kleedingstukken hebben verloren.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE den 14 Augustus.

Bij besluit van den 12 dezer, no. 58, heeft Zijne Majesteit, ter vermindering der uitgaven van oorlog, bepaald, dat de 2de en 3de divisiën van het algemeen depôt der landmagt, no. 33, met den 31 December aanstaande zullen worden ontbonden; — zijnde het departement van oorlog tevens gemagtigd tot het nemen van zoodanige beschikkingen, als het tot stand brengen van dezen maatregel zal vereischen.

— In de zitting der Tweede Kamer van heden is ingediend een ontwerp van wet, bepalingen behelzende, ten einde te voorzien in hetgene gedurende de jaren 1844 en 1845 aan 's Rijks kas zal ontbreken, om de behoeften te bestrijken.

Deze middelen bestaan: 1) in eene belasting van vijf ten honderd van de opbrengst der vaste goederen binnen het Rijk, te rekenen naar de kadastrale huurwaarde, na aftrek der grondlasten;

2) In eene belasting van vijf ten honderd van alle van Januarij 1844 af verschenen en uitbetaald wordende renten van binnenlandsche fondsen;

3) In eene belasting van vijf tot tien ten honderd van alle belooningen, welke voor ambtsbetrekkingen of bedieningen worden betaald, van toelagen, wachtgelden of pensioenen.

Men stelt voor, de belasting van de vaste goederen te heffen bij wijze van opcenten op de grondbelasting, ten bedrage van ongeveer 19, en wel, met inbegrip van de 16 tot nog toe geheven wordende, ten bedrage van 35 opcenten; — met vrijdom echter voor vaste goederen, toebehoorende aan armbesturen, godshuizen of openbare besturen van liefdadigheid.

Men stelt voor, de belasting op de renten te heffen, niet alleen van 's Rijks, of door het Rijk gewaarborgde renten, maar van alle renten ten laste van provinciën, gemeenten, heemraadschappen-, polder-, kerk- en armbesturen. — Bij de voordragt worden echter de renten der schatkistbiljetten van de belasting vrijgesteld. — De penningmeesters en ontvangers zullen met de inhouding worden belast.

Van deze belasting op de renten worden vrijgesteld de inschrijvingen op de grootboeken der nationale schuld, thans bestaande ten name van armbesturen, openbare gestichten en instellingen van liefdadigheid.

Voor de belasting van de ambten, wachtgelden en pensioenen wordt vrijdom voorgesteld voor de inkomsten, welke f 300 en minder bedragen, en voorts 5 ten honderd van bezoldigingen van f 300 tot minder dan f 1000; 6 pc. van f 1000 tot minder dan f 2000; 7 pc. van f 2000 tot f 3000; 8 pc. van f 3000 tot f 4000; 9 pc. van f 4000 tot f 5000; 10 pc. van meer dan f 5000.

Onder de belooningen en bezoldigingen, van welke de belasting zoude worden geheven, worden begrepen de Rijks, provinciale en gemeentelijke wedden en belooningen, alsmede die der heemraadschappen en polderbesturen; zullende derzelver penningmeesters of ontvangers, op hunne persoonlijke verantwoordelijkheid, met de inhouding worden belast. — Men stelt wijders voor, vrijdom voor alle geestelijke traktementen en pensioenen beneden de som van f 1000; — van de traktementen der eerste en tweede luitenants van de landmagt, en van de nonactiviteits-traktementen van de luitenants der eerste en tweede klasse der marine.

Voorts heeft de Kamer beraadslaagd over de aan de orde van den dag zijnde ontwerpen van wet tot vaststelling van het tarief van justitiekosten in burgerlijke zaken.

Over den 1sten titel, handelende van de kanton-regters en hunne griffiers, hebben de heeren *van Goltstein*, *Modderman*, *van Dam*, *van Nes* en Z. Exc. de minister van justitie het woord gevoerd. De drie eerste sprekers hebben het ontwerp bestreden, op grond der vermindering van emolumenten aan kanton-regters en griffiers, in vergelijking van het thans bestaande tarief, toegekend. De heer *van Nes* was van oordeel, dat het algemeen belang hier zal moeten wijken voor het belang van sommige ambtenaren. In deze zijne meening werd de heer *van Nes* versterkt, door zijne vroegere ondervinding als vrederegter verkregen. Zijns inziens zullen zich, in weerwil dier vermindering, nog altijd geschikte personen voordoen, die met het kantonregters-ambt zullen willen zijn vereerd.

Z. Exc. de minister van justitie heeft, onder anderen, aangemerkt, dat de emolumenten, aan de kantonregters toegekend, geen' den minsten invloed zullen hebben op het karakter, de eer en waardigheid van den kantonregter, vermits ook aan onze oude raadsheeren en regters jura zijn toegekend geweest, en des echter hunne onkreukbare eerlijkheid den roem heeft gevestigd, waarop het nageslacht nog boogt.

Het ontwerp in omvraag gebragt zijnde, is hetzelve met 39 tegen 8 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren *Modderman*, *Luyben*, *Anemaet*, *van Dam*, *van Goltstein*, *van Heeckeren*. *Mut-* [illegible]

De 2de titel, handelende van de griffiers bij de arrondissements-regtbanken, bij de provinciale geregtshoven en bij den Hoogen-Raad, is, zonder discussie, met algemeene stemmen aangenomen.

Daarna zijn de discussiën over den derden titel, handelende van de advokaten, geopend.

De heeren *van Rappard*, *de Man*, *Scheers van Harencarspel*, *Uytwerff Sterling*, *Cost Jordens*, *Star Busmann*, *Luyben* en *Verwey-Mejan* hebben het ontwerp bestreden, hoofdzakelijk op grond, dat de bepaling, volgens welke de triumferende partij genoegzaam al de kosten van zijnen advokaat moet betalen, strijdig is met de eerste beginselen van regten, krachtens welke een ieder, die door eene onregtmatige daad een' ander' schade veroorzaakt, verpligt is die schade te beteren.

De heer *Luzac* sprak in eenen tegenovergestelden geest. Zijns inziens behoort men, indien men den stand der advokaten in eere wil houden, tot het Fransche stelsel terug te komen.

Omstreeks 4 uren zijn de verdere discussiën verdaagd tot op morgen ochtend.

— Het voorgenomen uitstapje van Z. M. Koning *Willem Frederik* naar Duitschland schijnt, zoo al niet geheel opgegeven, althans uitgesteld te zijn; dit is ten minste zeker, dat Z. M. hoogstdeszelfs verjaardag op het Loo zal doorbrengen. Men wil, dat dit feest aldaar *en famille* zal gevierd worden. Ook spreekt men van bij die gelegenheid op den hofschouwburg aldaar te geven tooneelvoorstellingen, door een gedeelte der kon. Fransche tooneelisten dezer residentie.

— Men meldt ons, dat zekere *Telleman*, woonachtig aan den Leidschendam, Zondag, den 6 dezer, een half uur van den Leidschendam zijnde, door vier personen is gevraagd, of hij een glas jenever verlangde, hetwelk door *Telleman* met ja beantwoord werd, doch in plaats van één glas, zou hij meer glazen met dezen drank hebben moeten ledigen, en toen gemelde persoon volstrekt niet meer wilde, zouden de vier personen hem eene groote hoeveelheid daarvan in zijne keel hebben gegoten, waardoor hij den anderen morgen zieltogende op den weg gevonden en kort daarop overleden is. Naar men zegt, zou door de bevoegde autoriteit aldaar dadelijk proces-verbaal zijn opgemaakt en aan de justitie gezonden.

— Wij hebben berigten uit de Kaapstad tot den 16 Mei, welke de vereffening der geschillen tusschen het Gouvernement en de Hollandsche boeren te Port-Natal bevestigen. Men is over het toegevende gedrag van Engeland zeer tevreden. Bij eene proclamatie wordt het bevel van den 11 Augustus 1842 *herroepen*, waarbij de personen *J. Prinsloo*, *J. J. Burger*, *M. van Breda* en *S. van Breda* vogelvrij waren verklaard. De amnestie is dus algemeen. Bij eene proclamatie van den 12 Mei wordt de kolonel en advokaat *H. Cloete* benoemd tot kommissaris voor Port-Natal. Engeland keurt het gedrag van dien advokaat, die met de meeste toegevendheid als bevelhebber gehandeld heeft, ten volle goed, gelijk ook de amnestie van den 15 Julij 1842. Natal wordt als eene Britsche kolonie aangenomen, en aan de bewoners worden alle regten toegekend; zij zullen door troepen worden beschermd, ten koste van Engeland; de slavernij blijft er afgeschaft; elk inwoner heeft gelijke regten, vrijheid van godsdienst, enz. De advokaat *Cloete* zou den 18 Mei met Harer Maj. corvet *Cleopatra* van de Kaapstad als kommissaris van H. M. naar Natal vertrekken.

Van den 15den. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal van heden zijn adressen ingekomen van onderscheidene ingezetenen, die gehandhaafd willen worden in de vrijheid van eeredienst en onderwijs. — Verzending aan de kommissie.

Aan de Kamer is, onder anderen, hulde gedaan van den jaargang 1842 van het *Register op de Nederlandsche Staats-Courant*, door *J. Belinfante*. — Plaatsing in de boekerij.

De centrale afdeeling heeft verslag gedaan nopens het ontwerp van wet betrekkelijk de scheepssoldijen. — De beraadslagingen daarvan zullen aanstaanden Zaturdag, des morgens te elf uren, worden gehouden.

De beraadslagingen worden voortgezet over de ontwerpen van wet, houdende het tarief van salarissen en justitiekosten in burgerlijke zaken.

Het derde ontwerp, handelende van de advokaten, is door Z. Exc. den minister van justitie en den heer *Nedermeijer van Rosenthal* verdedigd, doch door de heeren *den Tex* en *van Akerlaken* bestreden.

Ter stemming overgegaan zijnde, is de voordragt met eene meerderheid van 39 tegen 5 stemmen *verworpen*; zoodat Z. M. eerbiedig zal worden verzocht, dat wets-ontwerp in nadere overweging te nemen.

Voor hebben gestemd de heeren *Kniphorst*, *Nedermeijer van Rosenthal*, *van Bleijswijk*, *Luzac* en *Gouverneur*.

Daarna is beraadslaagd over Titel IV, handelende *van de procureurs*. Deze titel is door de heeren *Cost Jordens*, *Gouverneur*, *van Panhuys*, *Bruce*, *Tromp*, *van Rappard*, *van Rosenthal* en *Luzac* bestreden, en door de heeren *Scheers van Harencarspel* en *den Tex*, benevens door Z. Exc den minister van justitie, verdedigd. In omvrage gebragt zijnde, is de voordragt *verworpen* met 37 tegen 7 stemmen.

Voor hebben gestemd de heeren *Druyvesteyn*, *Kniphorst*, *van Bleyswyk*, *den Tex*, *van Nes*, *Scheers van Harencarspel* en *van Akerlaken*.

Vervolgens is beraadslaagd over titel V, handelende *van de deurwaarders*.

De heeren *Scheers van Harencarspel*, *de Man* en *Bruce* hebben bedenkingen tegen het wets-ontwerp ingebragt, hetwelk door de heeren *Kniphorst*, *van Rappard* en Z. Exc. den minister van justitie is verdedigd, terwijl de heer *van Goltstein* zijne stem heeft voorbehouden.

Ter stemming overgegaan zijnde, is de voordragt *aangenomen* met algemeene stemmen.

Het zesde ontwerp, *van de bewaarders, deskundigen en getuigen*, heeft tot eene woordenwisseling aanleiding gegeven tusschen de heeren *Bruce* en *de Man* aan den eenen kant, en den heer *van Rappard* en Z. Exc. den minister van justitie aan de andere zijde. In omvrage gebragt, is het ontwerp *aangenomen* met eene meerderheid van 33 tegen 9 stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren *van Panhuys*, *de Man*, *Modderman*, *Tromp*, *Bruce*, *Buma*, *van Heloma*, *van Rechteren* en *Cost Jordens*.

Te 4 uren wordt het vervolg der beraadslagingen, en wel over de voordragt nopens de transitoire bepalingen, bepaald op morgen middag te twaalf uren.

— Bij het hevige onweder van l.l. Donderdag heeft de bliksem ook den kerktoren en de kerk te 's Gravezande getroffen, waardoor in deze laatste veel schade is aangerigt, welke op omtrent duizend guldens begroot wordt.

AMSTERDAM den 14 Augustus.

Wij vernemen, dat onze stadgenoot, de heer *M. M. Coopman*, een uitmuntend schaakspeler, het plan heeft gevormd en reeds nagenoeg tot stand gebragt, om onder zijne leiding een schaakgenootschap op te rigten, waarvan de leden gedurende de aanstaande wintermaanden eenige malen in de week zullen vergaderen, om zich in dit edele spel te oefenen. Hetgeene vooral aan dit genootschap nieuw belang zal bijzetten is, dat men er op gezette tijden om prijzen zal spelen. Wij juichen het plan van den heer *Coopman* ten zeerste toe, en twijfelen niet, of het nieuwe genootschap zal onder zijne leiding onze stad eer aandoen.

Van den 16den. De Eerste Klasse van het Koninklijk-Nederlandsche Instituut van Wetenschappen, Letterkunde en Schoone Kunsten zal op Dingsdag, den 29 Augustus e.k., wederom eene openlijke vergadering houden. Men verzekert ons, dat de hoogleeraar *H. C. van Hall*, van Groningen, bij die gelegenheid eene redevoering zal uitspreken.

— Naar wij uit geloofwaardige bronnen vernemen, is er onlangs eene voor de geschiedenis der boekdrukkunst hoogst gewigtige ontdekking gedaan. Er zijn namelijk in de Koninkl. Bibliotheek te 's Gravenhage twee fragmenten gevonden van eenen hier te lande gedrukten DONATUS, welke, volgens het oordeel van kenners, verschillende sporen van hooge oudheid bevatten, zoodanig, dat zij nog vóór den *Spieghel der behoudenisse* gedrukt schijnen te zijn. Wij kunnen vooralsnog hieromtrent geene uitvoeriger mededeeling doen, doch hopen eerlang in staat te worden gesteld, de resultaten bekend te maken van het ijverig en naauwkeurig onderzoek, waarmede zich eenige onzer meest bevoegde regters in deze zaak onledig houden.

UTRECHT den 15 Augustus.

Zondag middag te 12 uren hoorden eenige bewoners van de Veeartsenijschool alhier den knal van een geweer in de portierskamer, en vonden een' der bedienden van dat gesticht, *G. van den Berg*, oud 23 jaren, door het afgaan van een' buks, in zijn bloed badende. De buks was ongeladen aldaar nedergezet, en de bediende even te voren uit de kerk te huis gekomen. Naauwelijks was hij 5 minuten in de kamer, of men hoorde den knal. De kogel was door het hoofd gegaan en werd in de kamer gevonden. Eenige uren daarna was hij overleden, zonder dat men de toedragt der zaak kon te weten komen. Op de tafel waren buskruid en kogels in een kistje geborgen, waarin het sleutelje gelaten was, dewijl een en ander met den buks zou afgehaald worden. Men vermoedt, dat de bediende, die tamelijk lang was, den buks heeft willen laden, en dat de haan bij het bukken is afgegaan en hem doodelijk in het hoofd heeft getroffen.

KAMPEN den 15 Augustus.

Donderdag avond, den 10 dezer, werd in het Culenborger veld een ingezeten van Beusichem, met name *Antony Bonouvrié*, oud 65 jaren, door den bliksem getroffen. Bezig zijnde, met een' jongeling van 14 à 15 jaren, tarwe te maaijen, trachtten beiden zich achter de korenschoven tegen den zwaren regen te verschuilen; doch naauwelijks hadden zij zich nedergevleid, of de ongelukkige grijsaard werd doodgeslagen. De jongeling, die eene span breedte van hem verwijderd lag, werd zeer ligt, zelfs ter naauwernood merkbaar, aan het hoofd beschadigd.

WOUDRICHEM den 10 Augustus.

In den loop der maand Julij jl. had alhier een voorval plaats, dat de schromelijkste gevolgen had kunnen na zich slepen. — Des avonds te zeven uren had het achtjarige dochtertje van den weled. heer *Tjeenk* het ongeluk van, onvoorzigtig spelende, in den op de binnenplaats zich bevindenden, ongeveer 30 voeten diepen waterput te storten; hare twee jaren oudere zuster schreeuwde om hulp, en duidde de plaats des ongeluks aan. *Cornelis Hurelaar*, *M.z.*, karreman, op het naburige erf werkzaam, hoort den val en het geschrei, snelt onmiddelijk toe, ziet het kind half gezonken, en begeeft zich met eene aangebragte ladder in den put, om te trachten het kind van een gewissen dood te redden; de ladder, door geen touw bevestigd en te kort, stort met hem in de diepte; hij, zoo zeer door menschlievendheid en hulpvaardigheid aangespoord, zonde met het kind een slagtoffer zijn geworden van eene te onberadene en driftige inspanning tot redding; dan hij behield zijne, in zulke oogenblikken en omstandigheden, zoo noodige beradenheid, en het gelukte hem, om zich zelven en het kind weder boven water te krijgen en, na verder toegebragte hulp van touwen en andere hulpmiddelen, het kind aan de ontstelde en door angst radelooze aanverwanten terug te geven.

LEEUWARDEN den 11 Augustus.

Een verschrikkelijk onweder, vergezeld van zwaren regen en hagel, heeft gisteren namiddag en avond over deze stad en achtervolgens over deze gansche provincie gewoed. Geduchte onweersslagen volgden elkander spoedig op, en vervulden geheel het luchtruim, en tevens ieders gemoed met vrees voor mogelijke ongelukken, zoo als in den vorigen jare troffen. Evenwel is het tot heden niet bekend, dat deze hebben plaats gehad. De veelvuldige regen, welke tot laat in den nacht voortduurde, heeft hiertoe zeker gunstig bijgedragen.

— Het jaarlijksch volksfeest, dat de goedheid van Z. M. den Koning Vriesland bereid heeft, had heden wederom plaats. Eene zeer fraaije met goud gemonteerde zweep werd verharddraafd op de baan bewesten deze stad, onder begunstiging van schoon zomerweder, zoodat een groot getal bezoekers van belangstelling bewijzen gaf. Acht van de schoonste en vlugste paarden uit dit gewest en een uit Holland dongen naar den prijs. Eindelijk werd die gewonnen door hetzelfde paard, dat, nog geene maand geleden, ook den stadsprijs alhier mogt wegdragen, namelijk door den ruin *de Vlugge* van den heer *J. H. W. van Loon*, te Harlingen, bereden door den pikeur *Jan Pieters de Boer*. Nadat de muzijk der stedelijke schutterij den winnaar verwelkomd had, werd hem de prijs door den heer baron *van Burmania Rengers*, lid van de Gedeputeerde Staten, namens den Koning, met eene zeer gepaste aanspraak overhandigd.

GRONINGEN den 17 Augustus.

In den namiddag van den 11 dezer speelden twee zoontjes van den heer R. NIENHUIS, kommissaris van de beurtschepen op Amsterdam en Rotterdam alhier, het eene zeven en het andere negen jaren oud, achter den Kranenpoortenwal, en vermaakten zich met van de aldaar op den kant der borstwering groeijende boschjes hagedoorn eenige bessen te plukken. Al spelende en plukkende bevonden zij zich spoedig aan de gracht, en had het jongste kind het ongeluk in het water te vallen en te verdrinken. Volgens ooggetuigen, die zich ten tijde van dit ongeval aan de overzijde der gracht bevonden, moet de drenkeling hebben gered kunnen worden, indien een visscher, niet verre van de plaats des ongeluks bezig met hengelen, in plaats van hulp te roepen, zelf middelen ter redding had aangewend en den moed had gehad in het water te springen; in weinig tijds was het knaapje reeds gezonken. Alle aangewende pogingen van geneeskundige hulp, ten einde, zoo mogelijk, het kind aan zijne diep bedroefde ouders en aan zijn' als versteend staanden ouderen broeder terug te geven, waren vruchteloos.

Wordt steeds den verrigter van edelmoedige en stoute daden de welverdiende lof toegezwaaid; het gedrag van den visscher in dit ongeval is zeer te laken, en wij kunnen ons hetzelve niet anders verklaren, dan zijne handelwijze aan te merken als het gevolg van den schrik en van het verliezen van zijne tegenwoordigheid van geest, die in dergelijke gevallen zoo hoogst noodig is en meestal heilzaam werkt.

Bij de nadering van den 28 Augustus, den dag, waarop in den jare 1672 onze stad verlost werd van de belegering door den bisschop van Munster, en bij de aanstalten, die gemaakt worden, om dien dag, althans eenigermate, feestelijk te gedenken, kan de minder met de Vaderlandsche Geschiedenis bekend zijnde eene duidelijke, eenvoudig ware en beknopte beschrijving van dien heugelijken dag, na het doorstaan van veel ellende en rampen, die ons dapper voorgeslacht moest verduren, vinden in het werkje, getiteld: *Groningen belegerd en verlost*, door A. HAZELHOFF, voor den geringen prijs van 25 cts. Zonder eenige buitengewone opsmukkingen ziet men zich, bij het lezen, als ware het in dien tijd verplaatst, en komt onwillekeurig menige traan in het oog bij het lijden, doch deelt men ook in de vreugde onzer voormalige stadgenooten. — Breedvoeriger, door de mede invlechting der geschiedenis van het geheele Vaderland in dien tijd, en de aanleiding en oorzaken van die belegering leest men in het net uitgevoerd werkje, getiteld: *Geschiedenis van het beleg van Groningen in 1672*, door E. MEETER, gedrukt bij J. OOMKENS, waarvan de prijs f 1 is. Beide werkjes te zamen genomen geven ons eene volledige geschiedenis van die rampvolle, maar ook van de daarop volgende vreugdevolle dagen, gekenschetst door eene godsdienstig dankbare hulde aan den Oneindigen voor de verlossing dier onze stad met verwoesting dreigende gevaren.

Geschiedenis der Doopsgezinden in Groningen, Overijssel en Oost-Friesland, van derzelver ontstaan tot dezen tijd, uit oorspronkelijke stukken en echte berigten opgemaakt, door S. BLAUPOT TEN CATE. *Met Bijlagen en Kaarten. In twee deelen. Te Leeuwarden en Groningen bij* W. EEKHOFF en J. B. WOLTERS, 1842.

Wij beleven een' tijd, waarin de geschiedenis der Christelijke Kerk in het algemeen, door velen niet tot twistinge, maar tot verkrijging en verspreiding van een beter inzigt in de waarheid en ook tot eigene stichting onderzocht en behandeld wordt, en waarin er onder de leden van ieder Christelijk kerkgenootschap velen gevonden worden, die met onpartijdige waarheidsliefde en in een' Christelijken geest het *eigenaardige goede*, waardoor het kerkgenootschap, waartoe zij behooren, zich onderscheidt, zoeken op te sporen en aan te kweeken, terwijl zij het *eenzijdige* en *menschelijke*, wat daarin mogt gevonden worden, zoeken ter zijde te stellen of te verbeteren. In zulk een' tijd moet voorzeker iedere wetenschappelijke en, zoo veel mogelijk, onpartijdige behandeling van de geschiedenis eener bijzondere afdeeling der Christelijke Kerk door velen met belangstelling ontvangen en onderzocht worden. Te meer zal dit het geval zijn, wanneer deze behandeling eene afdeeling betreft, die, hoewel klein van omvang, zich door eene eigenaardige rigting van den Christelijken geest kenmerkt, en in welker geschiedenis, in het algemeen, nog vele duistere of onbesliste vraagpunten worden gevonden.

De eerwaardige BLAUPOT TEN CATE behandelt hier een gedeelte der geschiedenis van zulk eene afdeeling der Christelijke Kerk, en wel een gedeelte, hetwelk op deze Provincie vooral betrekking heeft. Welligt is hetzelve aan velen, voor wie het anders niet onbelangrijk is, nog niet of slechts bij name bekend; en het kan daarom niet onnoodig of ongepast gerekend worden, hier een kort berigt van deszelfs belangrijken inhoud te geven.

Had de eerw. schrijver, in een vroegergaand werk, de geschiedenis der Doopsgezinden in *Friesland* behandeld en daardoor den eersten grondslag gelegd tot eene volledige geschiedenis der Doopsgezinden in *Nederland*, zoo zet zijn eerw. in het bovengenoemde werk zijne voorgenomene taak voort, door de geschiedenis der Doopsgezinden te behandelen in *Groningen*, *Overijssel* en *Oost-Friesland*. Deze provinciale verdeeling is gegrond op den aard van het kerkgenootschap zelf. De geschiedenis van dat *Kerkgenootschap* is de geschiedenis van de *afzonderlijk bestaande gemeenten* der Doopsgezinden, die niet gezegd kunnen worden allen te zamen één wel gesloten *uitwendig* geheel uit te maken, en zich op *zulk* eene eenheid ook niet beroemen of toeleggen. — De redenen waarom in dit werk ook *Oost-Friesland* is opgenomen, moet gezocht worden in de naauwe wederkeerige betrekking, die er reeds, van de tijden van MENNO SIMONS af aan, tusschen de Doopsgezinden in dat gewest, en die in de Nederlandsche provinciën heeft plaats gevonden.

De eerw. schrijver splitst de rijke stof, die hij zich ter behandeling heeft voorgesteld, in vier hoofdstukken, die ieder weder in onderscheidene onderafdeelingen verdeeld zijn.

Het eerste hoofdstuk bevat: *den oorsprong en de opkomst, benevens berigten omtrent bijzondere personen en gemeenten in de XVIde en de eerste helft van de XVIIde eeuw.* Het tweede hoofdstuk behelst: *berigten omtrent bijzondere societeiten, personen en gemeenten van de XVIIde eeuw tot dezen tijd.* Een tiental belangrijke *Bijlagen*, — waaronder vooral merkwaardig zijn de oorspronkelijke stukken betreffende de eerste scheuring tusschen de Doopsgezinden, de berigten betrekkelijk de societeit der *Oude Vlamingen*, waartoe de meeste gemeenten in deze provincie behoorden, en de lijst van elkander opvolgende oudsten, algemeene opzieners en kommissarissen bij die Societeit-besluiten het eerste deel: waarbij nog gevoegd zijn een naauwkeurig *Register* van personen, plaatsen enz. en eene *schetskaart* van de provincie *Groningen* en *Oost-Friesland*, met aanwijzing van de plaatsen, waar gemeenten der Doopsgezinden bestaan hebben of nog bestaan.

Het derde hoofdstuk, waarmede het Tweede Deel aanvangt, behelst een overzigt van *de betrekking der Doopsgezinden tot de heerschende Kerk en tot den Staat*. Het vierde of laatste

hoofdstuk heeft tot opschrift: *Het geloof, kerkelijk en zedelijk leven der Doopsgezinden in deze drie gewesten.* Een zevental *Bijlagen*, behelzende belangrijke Actestukken, Extracten uit vonnissen en plakkaten betreffende de Doopsgezinden, Ophelderingen en Bijvoegselen besluiten dit Deel, waarachter weder een *Register* en eene *Schetskaart* van de provincie *Overijssel*, met aanwijzing van de gemeenten der Doopsgezinden in dat gewest, gevoegd zijn.

Blijkt reeds uit deze opgave van den inhoud des werks de *rijkdom* der zaken, daarin voorkomende, niet minder zal het *veelzijdige belang* derzelve, bij de nauwkeurige en wetenschappelijke behandeling, gelijk die zich van den reeds uit vroeger uitgegevene schriften bekenden schrijver laat verwachten, in het oog vallen.

Trouwens, het op den titel vermelde, *uit oorspronkelijke stukken en echte berigten opgemaakt*, blijkt bij eenig nader onderzoek al aanstonds met het meeste regt alzoo gesteld te zijn. Mannen als de heeren Mr. H. O. FEITH te *Groningen*, Mr. J. VAN DOORNINCK te *Zwolle* en anderen hebben met de meeste bereidwilligheid medegewerkt, om uit de provinciale en plaatselijke archieven datgene bekend te maken, wat tot dus verre met betrekking tot sommige gebeurtenissen of personen (b. v. UKO WALLES van *Noordbroek*) weinig of niets bekend was. Daarenboven toont de eerw. schrijver, bij de natuurlijke en onlaakbare liefde tot zijn kerkgenootschap, die de keuze van dit zijn onderwerp bepaalde en die hem het goede, hetwelk bij de vroegere Doopsgezinden gevonden werd, doet in het licht stellen, tevens genoeg onpartijdige waarheidsliefde te bezitten, om ook het minder goede en laakbare niet te verzwijgen of te vergoelijken. En hoe zou dan niet elke *beoefenaar der kerkgeschiedenis* in dit werk zich eene nieuwe bron geopend zien tot uitbreiding zijner kennis en de juiste beoordeeling van gebeurtenissen, personen en zaken, die daarop betrekking hebben?

Maar ook de *beoefenaar der Vaderlandsche Geschiedenis*, zoowel in het algemeen als *vooral met betrekking tot deze provincie*, zal zich de lezing van dit werk niet beklagen. Belangrijk zal voor den zoodanigen vooral zijn, wat in het derde hoofdstuk omtrent de betrekking van de Doopsgezinden tot de heerschende Kerk en tot den Staat, zoowel in de Spaansche tijden, als onder het bewind der Algemeene Staten, gezegd wordt. Ook de vermelding van het gedrag der Doopsgezinden bij het beleg van *Groningen* in den jare 1672; de opkomst der koloniën *Hoogezand*, *Sappemeer*, *Veendam*, *Pekela* en der gemeenten aldaar zullen niet minder zijne aandacht tot zich trekken en zijn' blik in de Geschiedenis verhelderen.

Van hoeveel belang eindelijk al het reeds genoemde vooral ook voor *iederen Doopsgezinde* is, zal wel niet behoeven aangewezen te worden. Veel, zeer veel zal deze in het bovengenoemde werk aantreffen, wat hem nieuw, wat hem belangrijk, wat hem voor zijn geloof en zijne overtuiging opbouwend is, en wat zijne hoogachting voor- en zijne liefde tot zijne voorvaderen, wier namen hij welligt daarin met eere vermeld vindt, kan vermeerderen. De schrijver van dit berigt, die ook zelf tot de Doopsgezinden behoort, aarzelt althans niet te erkennen, dat hij dit werk van den eerw. B. T. C met veel genoegen, ja, ook hier en daar met stichting gelezen heeft en dat hij zijne belangstelling in die afdeeling der Christelijke Kerk, waartoe hij behoort, ook zelfs bij het helderder inzigt van het minder goede en menschelijke, dat dezelve vooral vroeger aankleefde, bij de lezing grootelijks heeft voelen toenemen. Ook met opzigt tot die gemeente, waarvan hij zelf lid is, heeft hij veel gevonden, wat hem in het geheel niet of slechts zeer onvolledig bekend was, en dat ook uit de mondelinge overlevering van de oudste leden dier gemeente niet meer gekend kon worden; en hij meent het daarvoor te moeten houden, dat het velen zijner Doopsgezinde broeders met opzigt tot de gemeenten, waartoe zij behooren, even zoo gaan zal. Met belangstelling las hij de uitwerking der Berigten omtrent bijzondere gemeenten, ook dáár, waar de oorsprong veel duisters heeft, b. v. in het *Westerkwartier* en het *Oldambt*. Bijzonder ook trokken zijne aandacht tot zich de namen van zoo vele geslachten of personen, die óf uit de Roomsche Kerk tot de gevoelens der Doopsgezinden zijn overgegaan, óf, die hun geloof te midden der vervolgingen standvastig bewaard hebben, óf die op eenigerlei wijze zich bij de Doopsgezinden verdienstelijk gemaakt en hunne eer gehandhaafd hebben — namen van geslachten en personen, wier nakomelingen nog heden ten dage hier of ook in andere Gewesten onzes Vaderlands onder ons leven.

Met volle regt meent dan ook de berigtgever van dit werk te mogen beweren, dat hetzelve niet mag gemist worden in eenig huisgezin van Doopsgezinden, waar men op geestbeschaving niet minder, dan op het bestaan en den bloei van het eigen kerkgenootschap prijs stelt. Dáár toch behoort men die belangstelling zeker vooral te toonen, niet door eene liefdelooze veroordeeling of stilzwijgende minachting van andersdenkende Medechristenen, maar door het goede, wat het eigen kerkgenootschap kenmerkt en wat bij de voorvaderen gevonden werd, ijverig op te sporen, op prijs te stellen, te bewaren en aan te kweeken. Door de betooning van zulk eene belangstelling mede in dit zijn werk, vinde de eerw. BLAUPOT TEN CATE genoegzame opwekking en aanmoediging om, zoo God hem het leven en de krachten spaart, het aangevangen werk door de verdere behandeling van de geschiedenis der Doopsgezinden in de overige Gewesten onzes Vaderlands te voltooijen.

Het voor- en nadeel der Sterke Dranken voor gezondheid en leven.

Onder dezen titel is dezer dagen een klein stukje uitgegeven te Breda, bij F. P. STERK, en opgesteld door Dr. J. W. E DE MAN, praktizerend geneesheer en verloskundige aldaar, met oogmerk, gelijk men uit de inleiding bemerkt, om zijne natuurgenooten met de kracht van den wijngeest, het hoofdbestanddeel der sterke dranken, eenigzins bekend te maken en hen tegen dien vijand van ligchaam en ziel zoo veel mogelijk te waarschuwen. Het lust ons, eenige zinsneden uit dit boekske over te nemen.

» Gezondheid en leven zijn onze dierbaarste belangen, maar vooral ons natuurlijk verstand of de rede is onze grootste schat; deze verheft ons boven alle andere bezielde wezens of dieren, deze maakt ons tot menschen. Alle aardsche voorregten — rijkdom, eer, aanzien, enz. — komen middelijk van onze medemenschen, kunnen ons dus ook door hen ontnomen worden, hebben, tevens met ons gezond leven, slechts tijdelijke waarde en moeten wij bij ons sterven achterlaten; maar de rede is eene onmiddelijke gave Gods, een uitsluitend eigendom onzer onsterfelijke ziel, met haar voor de eeuwigheid bestemd. Redeloosheid of verstandeloosheid wordt daarom ook te regt voor 's menschen grootste ongeluk gehouden, en het schijnt onmogelijk, dat niet allen deze hunne dierbaarste belangen en vooral dit hun menschelijk voorregt met geheel hun vermogen behartigen; wat meer is, dat, helaas! zoo velen dat door eigene schuld, door de rampzalige dronkenschap, dikwijls verwoesten.

» Alle zenuwen — de werktuigen des gevoels — worden door uitwendige aanraking met wijngeest sterk geprikkeld, zelfs dikwijls pijnlijk aangedaan, de spiervezelen, gelijk wij dit bij belangrijke ontvellingen duidelijk zien, doet hij sterk, vaak krampachtig zamentrekken.

» Als drank gebruikt, wordt hij, behalve de prikkeling van mondholte, slokdarm, maag, enz., dadelijk met het bloed vermengd, door het geheele ligchaam verspreid, en, even als alle vlugge prikkels, onveranderd uitgewasemd, hetwelk de altijd verradende uitademing na het gebruik van sterken drank, uijen, knoflook enz., overvloedig leert.

» Door deze vermenging met het bloed prikkelt hij zeer sterk en zeer schielijk het hart, en versnelt alzoo de beweging des levenssiingers, en daardoor vooral die der bloedrijkste deelen in de borst en het hoofd; doch met dit bloed wordt hij ook door het geheele ligchaam verspreid, overal uitgewasemd, zoodat hij alle deelen ook regtstreeks prikkelt; en nu raakt alles in vermeerderde beweging, in nieuw leven; de ziel wordt opgeruimd, vrolijk, het verstand helder, het oordeel vlug, de moed versterkt, de spierbewegingen worden gemakkelijk — in één woord, bij matig gebruik ontstaat er een zeer aangenaam gevoel en eene vrolijkheid des levens, waarom de geestrijke dranken ook de ziel der uitspannings-gezelschappen zijn, en zoo vaak de nog meer vergiftigende tegengiften van tegenspoeden bij moedeloozen worden. Maar reeds dit aangenaam gevoel is eene tegennatuurlijke opwekking, dus eene ziekelijke prikkeling van korten duur; met de verdamping van den wijngeest vervliegende, volstrekt geen blijvend nut, geene levenskracht, maar, gelijk elke overspanning, slechts verslapping achterlatende.

» Bij voortgezet gebruik of liever misbruik worden de gevolgen onaangenaam, de zielsaandoeningen worden te sterk, het verhelderde verstand en het vlugge oordeel ontaarden in ijlhoofdigheid — de vrolijkheid in losbandigheid — de levendigheid in woestheid — de versterkte moed vaak in ontembare woede — de vlugge spierbeweging wordt stuipachtig beven — de gang, als een roerloos schip, wankelend. Er ontstaan algemeene bloedsophoopingen naar binnen, van waar de koude, doodsbleeke, vroeger verhitte en roode huidkleur, roode vurige oogen, violetkleurig gelaat en duizeligheid. Door de ophooping in het hoofd worden de hersenen ook werktuigelijk gedrukt, en ontstaat verlies van denkvermogen, van overleg, men weet niet meer wat men zegt of doet, vooral van het geheugen, zoodat men zich naderhand niets meer herinnert. Eindelijk treedt de volslagene dronkenschap in; — de mensch, het redelijke wezen, om deszelfs voortreffelijken oorsprong, volgens de taal des Bijbels, Gods evenbeeld, ligt zelfs bewusteloos — en is *stom dronken.* Nog meer, zijne spieren zijn krampachtig zamengetrokken en de in ziekten te regt zoo gevreesde doodskramp (*tetanus*) maakt hem *stijf dronken* — hij ligt in eene allergevaarlijkste beroerte — de dood waart om hem. En deze onvoorzigtigen waren gewis alle zijne prooi, indien de wijngeest, om zijne vlugheid, niet zoo spoedig uitgewasemd werd. Met dien wijngeest echter vervliegt ook de roes — het natuurlijke, ten minste het zich bewuste leven herstelt zich; maar hoe? — De overprikkeling van ziel en ligchaam maakt lusteloos (*berooid zijn*) — de uitzetting der groote bloedvaten in de hersenen, vooral boven tegen de kruin gelegen, eigenaardige knagende hoofdpijn (*pijn in het haar*) — de prikkeling van mond, keel, slokdarm en maag onleschbaren dorst (*nadorst*) en zoo al verder.

» De dronkaard wordt, om bekende redenen, minder spoedig en zeldzamer stom of stijf dronken, maar hij is eigenlijk nooit nuchteren. Deze wijngeestige, deze sterke nevenprikkel is voor hem behoefte geworden — zonder denzelven beven zijne spieren of zijn zijne zenuwen gevoelloos — zonder denzelven kan zijne ziel niet denken, ja, in den hoogsten graad krijgt hij zelfs, bij gemis van denzelven, gelijk men bij gebrek aan voedsel den geeuwhonger krijgt, eene eigenaardige, allergevaarlijkste ziekte, de bevende ijlhoofdigheid der dronkaards genoemd. Door aanhoudende overprikkeling verliest hij alle veerkracht, alle sterkte, en al houdt het vlugge oordeel het nog eenigen tijd uit, de vastere zielswerking, het geheugen gaat bij hem spoedig verloren. Zijn ligchaam neemt meestal, vooral indien hij, zoo als gewoonlijk, om den nadorst, veel drinkt, in omvang toe, maar dit is niet in vaste stevigheid, in kracht, neen, in slappe waterachtigheid — bij de branders *spoelingspek* genoemd — welke gemeenlijk in ongeneeslijke en dikwijls eensklaps doodende hoofd- en borstwaterzucht overgaat, en, zoo dit niet de reeds beschrevene beroerte doet, de gewone zelfmoorden der dronkaards daarstelt.

» Om het weinige, dat wij naar den aard en de ruimte van dit bestek hebben kunnen zeggen, vermeenen wij, zelfs zonder verder betoog, volstrekt tot het algemeen nadeelige te moeten besluiten; immers, de sterke dranken zijn alleen hevige, niet natuurlijke prikkels, die onzer voeding en ontwikkeling altijd nadeelig zijn, en ons wel sterker en levendiger, maar daardoor korter en minder krachtvol doen leven.

» Zij kunnen dus nooit anders dan als geneesmiddelen nuttig zijn"

Vervolgens geeft de schrijver leerzame raadgevingen in elk der verschillende menschelijke leeftijden, waarvan wij gaarne het volgende een plaatsje inruimen.

» Jonge lieden! bij mijne dertigjarige geneeskundige, helaas! al te vaak treurige ervaring waarschuw, ja, bezweer ik u, zijt voorzigtig met deze goede dagen uwer jongelingschap, opdat zij niet voor geheel uw volgend leven kwade voor u worden. Van dezelve hangt niet alleen uwe eigene welvaart, maar zelfs de krachtvolle gezondheid uwer nakomelingschap af; afwijkingen hier worden altijd, en veelmeer dan men denkt, zelfs in verre nageslachten bezocht. Vooral in dezen leeftijd is sterk leven een verslijtend, een verzwakkend, een schielijk leven. Ook de wijn is hier zoo ligt gevaarlijk, en daar bij geene kracht achterlaat, altijd onnuttig, en zijn sterke dranken de magtigste, de niet genoeg te ontvlieden vijanden. Hier is het bloedstelsel in vuur — waarin de longtering, vooral op de jongelingschap loert — en wijngeestige dranken, die het bloed ontvlammen, zijn dus olie in het vuur. Dat uwe ongelukkige tijdgenooten, die u dagelijks nog in den bloeitijd des levens, doch door allerlei overprikkeling en verzwakking reeds verwelkt — reeds verouderd — ja, dikwerf voor altijd geknakt — als waggelende menschelijke gedaanten tegenstrompelen, u tot wel deerniswaardige, maar ook tot dreigende voorbeelden en als gestrande schepen tot wijsheidsbaken op uwe levenszee verstrekken!"

Eindelijk ontzenuwt de bovengenoemde geneesheer twee verdedigingen, voor het gebruik der sterke dranken gewoonlijk ingebragt, n.l.: 1) dat het gebruik daarvan een natuurlijke, een onmisbare levensprikkel is voor hen, die daaraan gewoon zijn en er ter behouding hunner gezondheid niet van mogen afgaan; 2) de noodzakelijkheid, om sterke dranken te gebruiken op plaatsen, uit drooggemaakte moerassen, vochtige, koude polders en oevers bestaande en ongezonde dampen opleverende, en besluit het geheel, na het wederleggen dezer tegenwerpingen, met de volgende merkwaardige woorden: Genoeg; bij elken druppel wijngeest, hoe ook vermomd, herinneren zich allen, vooral de nog niet ontwikkelde jongeren, zijne verleidelijk streelende werking — zijn algemeen nadeel voor onzen natuurstaat — zijn eenigste voordeel in bijzondere gevallen, slechts als geneesmiddel (ook indien dit moet dienen om de gezondheid te bewaren); zelfs bij het matige gebruik spele de onkundige met dezen hevigen prikkel geen hazard- of dobbelspel, waarbij hij zijne dierbaarste belangen waagt, en gevaar loopt zijne gezondheid te fnuiken, zijn leven te verkorten, zijn verstand te benevelen, ja, op den duur te verliezen.

» De Heer van gezondheid en leven geve, dat elk, vooral elk meer dadelijk belanghebbend lezer, die maar eenigzins zijn natuurlijk verstand, zijne rede, kan gebruiken — hetwelk ook nog zoovele reeds ver verloren dronkaards in hunne meer heldere, meer nuchtere oogenblikken vermogen — zich door dit mijn geschrijf late overtuigen — zich verbetere — tot de vatbaarheid voor menschelijk geluk terugkeere — in één woord, weer mensch worde — en mijn loon zal zeer groot zijn."

AANKOMST EN VERTREK VAN SCHEPEN

Gepasseerd te Elseneur den 7 Aug., kapit. *Heijinga* Engelina, van Stettin n. Nantes, - *Brouwer* Harmonie, van Antwerpen n. de Oostzee, - *Jonker* Gesina Harmina, van Medemblik n. de Oostzee, - *de Grooth* Catharina Engelina, van Schiedam n. de Oostzee, - *Posthumus* Anne Willem, van Duinkerken n. Schiedam, *Schoon* Catharina, van Petersburg n. Emden, - *Korter* Concordia, van Amsterdam n. Stettin, - den 8sten *van der Wijck* Helena Maria en *Sprik* de 2 Gebroeders, beide van Antwerpen n. de Oostzee, - *de Boer* Paulina, van Middelburg n. de Oostzee, - *Jansen* Wilhelmina, en *Botje* Gesina Alida, beide van Rotterdam n. Stettin, - den 9den *Mulder* Wendelina, van Schiedam n. de Oostzee. — Te Rendsburg den 8 Aug., *Schuur* Herstelling, van Koningsbergen n. Amsterdam, - den 9den *de Vries* Tekela, van Amsterdam n. Dantzig, - *Duit* Pieterdina, van Hamburg n. Dantzig. — Te Tonningen den 7 Aug., *Blauw* Gesina, van Stettin n. Amsterdam, - den 8sten *Jonker* Alida, van Hamburg n. Riga, - *Schaap* Anna Catharina, van Hamburg n. Koningsbergen, - *Bossinga* Engberdina, van Stettin n. Kampen, - *Oostra* Harmonie, van Stettin n. Kampen, - *Hazewinkel* Ankina, van Rostok n. Bremen.

Binnengekomen te Amsterdam den 12 Aug., kapit. *Haverbult* de jonge Johanna, van Koningsbergen, - *de Vries* Jantina, van Elbing, - *Hendriks* Annegiena, van Dantzig, - *Teensma* jonge Brechtus, van Petersburg, - *Brouwer* Hendrika, van Koningsbergen, - *Veeling* Catharina, *Visser* Maike en *de Vries* Friesland, alle drie van Dantzig, - *Bakker* Johanna, van Stettin, - *Kleininga* Anna Maria Catharina, van Memel, - *Meliema* Geertruida, van Wismar, - *Dethmers* juffer Ebels, van Stettin, - *Westers* Hermanna, van Leer, - den 14den *Vos* Jantina Engelina, *Vos* Marianne en *Bekkering* Stijntje, alle drie van Koningsbergen. — Te Texel den 13 Aug., *Struik* Hendrika Jantina, van Riga. — In het Vlie den 13 Aug., *Dekker* Onderneming, van Memel, - *Naatje* Amelina, *Brouwer* Arendina en *de Groot* Houthandel, alle drie van Christiansand, - *Koster* Catharina, van Hamburg. — Te Terschelling den 12 Aug., *Taai* Gezina Jantina, van Fahrsund. — Te Helvoet den 14 Aug., *Hazewinkel* Merwestroom, van Bergen. — Te Dordrecht den 14 Aug., *Hagedoorn* Maria Anna, van Nerva, - *Potjer* Annechiena, van Stockholm, - *Kramer* Mentor, van Stettin. — Te Brielle den 13 Aug., *Drewes* Tjakkien, van Nerva, - *Huizing* Elziena Johanna, van Dantzig, - *Kars* Klazina en *Klein* Onderneming, beide van Bergen. — Te Vlissingen den 13 Aug., *van Wijk* jonkvr. Maria, van Riga, - *Top* Harmina, van Wijburg. — Te Marseille den 30 Julij, *Engelsman* Elisabeth, van Genua. — Te Ostende den 11 Aug., *Lievens* Nijverheid, van Liverpool. — Te Hull den 11 Aug., *de Jong* de jonge Clemens, van Amsterdam. — Te Gravesend den 9 Aug., *de Jonge* Dorp Gaatsmeer, van Workum, - den 10den *Drewes* de 2 Gebroeders en *Dommering* Gebkelina Lucretia, beide van Groningen, - *Tippema* Vriendschap, van Workum, - *Bieze* Elsiena, van Groningen, - den 11den *Visser* Visscherij, van Workum. — Bij Deal den 10 Aug., *Pronk* de Hoop, van Rotterdam n. Batavia. — Te Kroonstad den 2 Aug., *de Vries* Beerta Schuringa, van Liverpool, - *Boon* Jacoba Hazewinkel, van Bergen, - den 3den *Pijbes* Annechiena Jantina, van Antwerpen. — Te Stockton den 2 Aug., *Sap* de Vriendschap, van Amsterdam. — Te Pillau den 5 Aug., *de Jonge* Jantina, van Amsterdam. — Te Dantzig den 6 Aug., *Bieze* Anna, van Amsterdam, - *Postema* juffer Fresina, van Termunterzijl. — Te Swinemunde den 4 Aug., *Huizing* Marchiena, van Amsterdam, - den 6den *Klein* jonge Roelof, van Liverpool, - *de Boer* Hoop en Verwachting en *Stuiveling* Christina Maria, beide van Rotterdam, - *Huisman* Zeepaard, van Middelburg, - *Broekema* Hillegina Christina, van Amsterdam.

Binnengekomen te Amsterdam den 15 Aug., kapit. *Teensma* Jacoba, van Wismar, - *Wijbes* Vriendschap, van Rostock, - den 16den *Struik* Hendrika Jantina, van Riga. — Te Texel den 15 Aug., *Deddes* Alberdina, van Archangel, - *Post* Foska Helena, van Frederikshamn. — In het Vlie den 14 Aug., *Nieboer* Leeuwarden, van Riga, - *Visser* Wilhelmina, van Laurvich, - *Kraan* Helena, van Arendahl. — Te Helvoet den 14 Aug., *de Boer Brouwer* Daniel en Marius, van Nerva. — Te Brielle den 14 Aug., *Gust* Antonia Francina, van Pillau. — Te St. Valery den 10 Aug., *Berg* Maria Barbara, van Frederikshald. — Te Pillau den 7 Aug., *Drent* Herstelling en *Mengers* Anna Catharina, beide van Altona, - *Legger* Marchiena, van Antwerpen. — Te Koppenhage den 8 Aug., *Hazewinkel* jonge Cornelius, van Amsterdam. — Te Hamburg den 11 Aug., *de Vries* Wubbegina en den 12den *Geltes* Maria, beide van Amsterdam.

Zeilklaar te Odessa den 24 Julij, kapit. *Mellema* Eensgezindheid, naar Antwerpen.

Vertrokken van Amsterdam den 12 Aug., *de Boer* Margina, naar Bayonne, - den 14den *Sap* Joanna Jacoba, naar Marseille, - *Mulder* Lubbina, naar Hamburg, - den 15den *Klein* Tweelingen Daniel en Wilco, naar Kroonstad, - *Doornbos* Alida en *Menkema* Catharina Sijpkens, beide op avontuur. — Uit het Vlie den 13 Aug., *Keun* Hendrika, naar Newcastle, - *Boswijk* Geertruida en *Helmers* Hendrika Elisabeth, beide naar Stettin, - *Nagel* Johanna Gebiena, naar Tromsoe, - *Pot* Catharina Elisabeth, naar Noorwegen, - *Stutvoet* Gesiena Catharina, naar Hamburg. — Van Ameland den 2 Aug., *Wolkammer* Hillegina, naar Hamburg, - *Butter* jonge Jan, naar Bremen, - *Geltes* Maria, naar Hamburg. — Van Brielle den 14 Aug., *Meints* Marianne, naar Dantzig. — Van Maassluis den 13 Aug., *de Boer* Anton, op avontuur. — Van Livorno den 2 Aug., *Schuur* Aletta Elisabeth, naar Hamburg. — Van St. Nazaire den 10 Aug., *Ebels* Anna, naar Elseneur. — Van Kroonstad den 1 Aug., *Mulder* Alida, naar Amsterdam, - *de Boer* Johanna Margaretha, naar Rotterdam, - den 4den *van Wijk* Arentina Jacoba, naar Paimboeuf. — Van Memel den 3 Aug., *Doodt* Eduard, naar Paimboeuf, - *Hansen* Diana, naar Port à Port. — Van Dantzig den 3 Aug., *de Jonge* Antina, naar Amsterdam, - *Nieveen* Goede Verwachting, naar Groningen, - *Pekelder* Helena, naar Antwerpen, - *Pekelder* Heidewika, naar Kampen, - *Schaap* Geerdina en *Stopper* Anje, beide naar Zwolle, - *Das* Harmonie, naar Harlingen, - *Greeven* Wietzina, naar Rouaan, - den 4den *Oostra* de Hoop, naar Hamburg, - *Wijnstok* Goede Verwachting, naar Amsterdam, - den 5den *Wijgers* Engelina Jantina, naar Harlingen, - *Kuijpers* Neeltje, naar Rotterdam. — Van Travemunde den 10 Aug., *Hansen* Johanna Helena, naar Antwerpen. — Van Hamburg den 9 Aug., *Pekelder* Annegiena, naar Amsterdam, - *Brors* Diana, naar Duinkerken, - *Kruse* jonge Jacob, naar Antwerpen. — Van Cuxhaven den 9 Aug., *Meijer* Elisabeth Louisa, naar Vera Cruz, - *Bakker* Anna Hermanna, naar Bordeaux, - *Polter* de 2 Broeders, naar Petersburg, - *Jonker* Alida, naar Riga, - *de Jong* Tida Margaretha, naar Amsterdam, - den 10den *Kramer* juffer Annette, naar Petersburg, - *Schaap* Anna Catharina, naar Koningsbergen, - *Timmer* Koophandel en Zeevaart, naar Hull, - *de Jong* Alida Ikina, naar Stralsund. — Van Bremerhaven den 10 Aug., *Gnodde* jonge Jan, naar Amsterdam, - *Huisman* de 4 Gebroeders, naar Groningen. — Van Cardiff den 11 Aug., *Vaalman* Catharina, naar Amsterdam.

Vertrokken van Amsterdam den 16 Aug., kapit. *Ouwehand* de Hoop, naar Hull, - *Stuit* Geerdina, naar Frederica. — Uit het Vlie den 14 Aug., *Voss* Reina, naar Riga, - *Drewes* Hendrika, naar Rostock, *Schaap* jonge Klaas en *Hazewinkel* Lucas Wicher, beide naar Stettin, - *Broekema* Ida Hillechina, naar de Oostzee, - *de Groot* Jantina, naar Noorwegen. — Van Helvoet den 15 Aug., *de Boer* Alida Giezen, naar Stettin. — Van Hamburg den 12 Aug., *Faber* Johanna Mulder en *Dokter* Maria Geertruida, beide naar Koningsbergen.

Het schip Elsina, kapit. *Brouwer*, van Koningsbergen met rogge naar Hamburg, is bij het opzeilen der Eider gestrand en verbrijzeld; de inventaris benevens een gedeelte der lading, de laatste zwaar beschadigd, is geborgen.

DELFZIJL den 17 Aug. Binnengekomen den 15den kapit. *Bakker* Margaretha, *de Jong* Klasina Margaretha en den 16den *Pieters* Catharina, alle drie van Termunterzijl. — Vertrokken den 15den *Wolkammer* Auwina en *Dik* de 4 Gebroeders, beide naar Noorwegen.

TERMUNTERZIJL den 17 Aug. Binnengekomen den 12den kapit. *Mustendam* Catharina Josephina, van Noorwegen, - den 14den *Leeuw* Mejuffer Heiltje, van Oldersum.

ZOUTKAMP den 17 Aug. Binnengekomen den 13den kapit. *Klunder* Jacobina, van Noorwegen. — Vertrokken den 15den kapit. *Boomgaard* Froukje, naar Dantzig, - *Zeilinga* Meike en *Feijes* de jonge Theodoor, beide naar Koningsbergen, - *de Ruiter* Vigelantia, *Swart* Anna Maria en *Plukker* de juffer Hendrika, alle drie naar Noorwegen, - *Hansen* Fortuna en *Hund* Alida, beide op avontuur.

BURGERLIJKE STAND.

Van den 11 tot en met den 17 Augustus 1843 zijn te *Groningen* geboren 5 zoons en 9 dochters; gehuwd 3 paren overleden 10 ouden en 7 jongen.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, den 15 Augustus.

TARWE.		Veen	64 ℔ f 6,90	Bl. Voer	41 ℔ f 2,80
Oude Bak	70 ℔ f 8,00	N. GERST.		Zwarte dito	38 - - 2,60
Oud jarige	72 - - 8,00	Winter	50 ℔ f 3,25	Dito dito	41 - - 2,75
dito dito	74 - - 8,50	Dito	52 - - 3,60	Dito dito	44 - - 2,95
Old. dito	70 - - 7,25	Dito	54 - - 4,15	BOONEN.	
dito dito	72 - - 7,75	Dito	56 - - 4,50	Paardenb. f 4,50,7	
dito dito	74 - - 8,25	Dito	- -	ZADEN, ENZ.	
ROGGE.		Dito	- -	Gr.G. p.m. f 7,50,25	
O. Inlands.	70 ℔ f 8,25	Knobbe	- -	Parel 100 N. ℔ f 10 f 12	
» dito	72 - - 8,65	HAVER.		Koolz. van f 7 tot f 9,25	
N. dito	64 - - 5,70	Dikke	41 ℔ f 2,70	N. Aveelz. f	
» dito	66 - - 6,15	Dito	44 - - 2,85	Boterz. f	
BOEKWEIT.		Dito	47 - - 3,00	Lijnzaad f	
Gr. Zand	64 ℔ f 7,20	Dito	50 - - 3,20	G. Mosterdz. f	
Dito dito	66 - - 7,60	Bl. Voer	35 - - 2,30	Raapolie p. vat f 31	
Zw. Zand	68 - - 7,40	Dito dito	35 - - 2,65	Boter 1/4 T. f 18, f 20	

TARWE bijna niets in gepasseerd. — Oude ROGGE in een doen, nieuwe veel aan en merkelijk lager verkocht. — BOEKWEIT iets hooger. — GERST als voren. — HAVER over 't geheel niet beter. — Er was ongeveer 850 lasten KOOLZAAD ter markt, algemeen niet droog en ging als genoteerd traag af.

ROTTERDAM den 14 Augustus. TARWE: Zeeuwsche, Vlaamsche en Overm. f 9 lager verkocht; van nieuwe waren enkele klusjes aangevoerd, de kwal. liep nog al uiteen en ofschoon niet voor geheel voldoende, echter beter dan men verwacht had. Inl. roode en vreemde soorten vinden alleen aftrek aan benoodigde gebruikers tot ca. vorige notering. Poolsche f 5 lager afgegeven. Inl. roode ca. f 10 lager verkocht. Verkocht: Oude Zeeuwsche, Vlaamsche en Overm. f 225 f 255, mooije en puike jarige f 270, f 285, goede en mindere j. f 225, f 264. Zomer j. f 225, f 240. nieuwe j. f 210. f 237.- 135 ℔ n. Kleefsche f 290.- 136 ℔ n. Pommer f 290. 134 ℔ roodb. Poolsche f 300.- 129 ℔ witb. dito f 305.- 135 ℔ n. Bovenl. f 280.- 130 ℔ n. Rijn f 285. — ROGGE: Jar. Zeeuwsche, Vlaamsche, Overm. en N. Brab. onveranderd en bijna zonder handel: van nieuwe waren ca. 100 lasten aan; daarvoor bestond weinig kooplust en alleen konden de droogste klussen koopers vinden, terwijl mindere en afwijkende zelfs tot lagere prijzen niet ten volle nemers konden aantreffen. In vreemde soorten ging in den loop der vorige week even zoo min als heden noemenswaardige handel om, en werd heden voor ongedr. kwal. op het water f 5 à f 10 lagere prijzen aangenomen. Verkocht: 120 ℔ n. Pruiss. f 190.- 123 ℔ n. Dantzig f 210. — GERST: Jarige zonder omgang. De aanvoer van nieuwe was minder dan vorige week, welke tot ongeveer vorige prijzen traag van de hand ging; ongedr. Buitenl. zonder omgang; gedr. tot oude koersen met zeer weinig handel. Verkocht: Jarige Zeeuwsche, Vlaamsche en Overm. Winter f 174, f 180.- j. dito Zomer f 150, f 156.- n. dito Winter

105, *f* 150 — HAVER: Zeeuwsche, Vlaamsche en Overm. zonder prijsverandering, met redelijken handel. Verkocht: Zeeuwsche, Vlaamsche en Overm. korte *f* 87, *f* 97, dito lange *f* 72, *f* 78,- 77, 78 ℔ o. Inl. Voer *f* 98, *f* 99,- 82 ℔ o. dito korte *f* 105. — BOEKWEIT *f* 20 hooger betaald, als: Rozend. en andere N.-Brab. *f* 280, dito op levering van *f* 265 a *f* 270,- Stichtsche *f* 260,- j. Fr.-Vlaamsche *f* 210,- Fransche *f* 200. — KOOLZAAD: De aanvoer van heden zal ca. 250 last bedragen hebben; alleen de beste partijtjes konden vorige prijzen opbrengen, terwijl geringe en afwijkende soorten moeijelijk tot lagere prijzen van de hand gingen, besteed voor het beste gestort Zeeuwsch, Vlaamsch en Overm. p. vl. 49½, p. vl. 50, 50½. Voor Zeeuwsch en Vlaamsch zakmaat p. vl. 43, 49½ Overm. zakmaat p. vl. 43, 49. Flakk. dito p. vl. 40, 47. — HENNEPZAAD: Inl. a *f* 180 verkocht.

AMSTERDAM den 14 *Augustus.* TARWE flaauw, met weinig handel: 130 ℔ o. b. Pools. *f* 300, - 129 ℔ o. Zeeuws. *f* 270. — ROGGE tot genoteerde prijzen met veel handel voor de provinciën: 124 ℔ n. Pruiss. *f* 203, *f* 205, - 122 ℔ dito *f* 205 bij gerijf, - 122 ℔ dito *f* 198 bij partij: 121, 123 ℔ dito *f* 200, *f* 202, - 121 ℔ o. Pruiss. *f* 212, - 117 ℔ Gedr. *f* 190 — GERST en HAVER zonder handel. — BOEKWEIT ruim prijshoudende, met levendigen handel; voor consumptie en binnenlandsche verzending verkocht: 118, 119, 123 ℔ Amersf. *f* 247, *f* 250, *f* 262, - 118, 120 ℔ Nijkerker *f* 249, *f* 255. - 118 ℔ Brabandsche *f* 250, - 117 ℔ Overijssel *f* 240.

KOOLZAAD in een doen: Zeeuwsch en Overm. 48 p. vl., - Vriesch 44 en 48 p. vl., - Gron. 43½ en 47½ p. vl., - op 9 vat in Sept. en Oct. 54 p. vl. — LIJNZAAD in een doen: 112 ℔ Dantz. *f* 270, - 112 ℔ Kon. *f* 265. — RAAPOLIE flaauwer: per 6/w. *f* 32.50, - vlieg. *f* 31,75 a 50, - Sept. *f* 31,50 a 25, - Oct. *f* 31 75 a 50, - Nov. *f* 31.75, - Dec. *f* 32 a *f* 31,75, - Mei 1844 *f* 33,25 a *f* 33. — LIJNOLIE per 6/w. *f* 32, - vlieg. *f* 31. — HENNEPOLIE per 6/w. *f* 34.- vlieg. *f* 33. — RAAPKOEKEN *f* 58 a *f* 60. — LIJNKOEKEN *f* 7 a *f* 8,50.

AMSTERDAM, den 16 *Augustus.* TARWE en ROGGE stil, bij gerijven verkocht: 127 ℔ o. Vries. Tarwe *f* 252, - 128 ℔ j. Zeeuws. *f* 250. — ROGGE: 120 ℔ n. Geld. *f* 192, - 120 ℔ o. Pruiss. *f* 210,- 124 ℔ j. dito *f* 205. — GERST en HAVER zonder handel. — BOEKWEIT weinig geveild en hooger gehouden, doch bleef zonder handel.

KOOLZAAD in een doen: Alt. 51½ p. vl., - Zeeuwsch en Overm. 47½, 48½ p. vl., - op 9 vat in Sept. en Oct. 54 p. vl. — LIJNZAAD zonder handel. — RAAPOLIE in een doen, op levering met weinig handel: per 6/w. *f* 32 50. - Vlieg. *f* 31,50 a *f* 31 75, - Sept. *f* 31,25 a *f* 31,50, - Oct. *f* 31,50 a *f* 31 75, - Nov. *f* 31 75, - Dec. *f* 31,75 a *f* 32, - Mei 1844 *f* 33 — LIJNOLIE per 6/w. *f* 32 25, - Vlieg. *f* 31,25 a *f* 31,75. — HENNEPOLIE per 6/w. *f* 34, - Vlieg. *f* 33.

LONDEN den 11 *Augustus.* De aanvoer van schier alle soorten van graan was overvloediger, dan gewoonlijk op dit tijdstip vóór de inzameling van den nieuwen oogst het geval is. De handel is sedert Maandag traag geweest, niet slechts wat Tarwe, maar ook alle soorten van graan betreft. Dit was het gevolg zoowel van het weder, als van de geneigdheid der houders om te verkoopen; het is onmogelijk, om de uitwerking hiervan op de prijzen naauwkeurig op te geven, dewijl volstrekt geene vraag bestaat.

PRIJZEN DER EFFEKTEN te *Amsterdam*, *den* 16 *Augustus.*

Nederl., 2½ pCts. Werk. Schuld 53¾, 53$\frac{7}{16}$, gebl. 53¾; Dito 5 pCts. 100½, 100⅝, gebl. 100⅝; Am.-Synd. 4½ pCts. 93¾; Dito 3½ pCts. 78, 78⅓, gebl. 78⅛; Handelm. 4½ pCts. 134⅜, 134½, gebl. 134⅜; O. I. Leen. 5 pCts. 99¾, 99$\frac{11}{16}$, gebl. 99$\frac{11}{16}$. — *Spanje*, L. bij *Ard.* van 85 p. st. 5 pCts. 18¼, 18½, gebl. 18½; Dito onbep. stukk. 16$\frac{1}{16}$, 16½; Dito Coup. 18$\frac{15}{16}$; Dito 3 pCts. 26¼, 26⅝, gebl. 26⅜. — *Portugal*, Oblig. te Lond. 2½ pCts. 42½, 42¾, gebl. 42¾. — *Rusl.*, Obl. bij *Hope* 1798 en 1816 5 pCts. 107½; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCts. 106⅞; Cert. bij Dito 1831 en 1833 5 pCts. 98⅞; Dito bij *Hope* 4 pCts. 89¾, 89$\frac{13}{16}$; Dito bij *Stieglitz en Comp.* 4 pCts. 89$\frac{9}{16}$; Pools. Loten van 500 fl. 166¾; Met. 5 pCts. 109¾; Dito 2½ pCts. 58⅞; Brazil. van 100 p. st. 77¼, 77½, 77¼; van 200 p. st. 74¾; Mex. van 100 p. st. 33½, 33⅞, gebl. 33$\frac{13}{16}$; Peru 11, 11$\frac{3}{16}$; Bl. Gr. van 500 p. st. 7, 7¼, K. Coup. *f* 1⅛. Onbep. Coup. *f* 1, 1$\frac{1}{16}$

In onze binnenl. fondsen was heden de handel bijzonder levendig. Integralen schenen aanvankelijk door veelvuldige verkoopskommissiën eenigzins in prijs te zullen achteruitgaan, doch later bekreeg de markt meerdere vastheid, en de prijs blijft nagenoeg als gisteren. In alle overige binnenl. fondsen was zelfs de stemming veel aangenamer.

Spaansche, die almede zich in den beginne iets lager schenen te zullen stellen, zijn door veelvuldige inkoopen zeer willig gebleven.

Ook alle andere vreemde effekten, bijzonder Portug., Mexic en Brazil, waren tot verhoogde prijzen gevraagd.

Koers van het Geld: Beleening 2½, ¾ pCt.; Prolong. 2¼, ½ pCt.; Wissel-Disconto 2½ pCt.

Laatste prijzen te 5 *uren:* Integr. 2½ pCt. 53⅜ a $\frac{7}{16}$; Holl. 5 pCt. 100⅝; Handelm. 134⅜; Ard. 18½.

„ De KOMMISSIE VAN GENEESKUNDIG ONDERZOEK EN TOEVOORZIGT IN DE PROVINCIE *GRONINGEN* herinnert bij deze, dat zij hare GEWONE VERGADERING houden zal op Zaturdag, den 9 September aanstaande, des morgens te 10 uren, in het OMMELANDERHUIS, en verzoekt tevens allen, welke dan verlangen TOEGELATEN TE WORDEN tot het *HEEL-*, *VERLOS-* of *ARTSENIJMENGKUNDIG* EXAMEN, alsmede tot dat van *DROOGIST*, zich ten minste VEERTIEN DAGEN vóór dien tijd, *schriftelijk*, en voorzien van de *behoorlijke bewijzen*, aan te melden bij den Voorzitter, den Hoogleeraar S. E. STRATINGH, in de Heerestraat.

GRONINGEN den 7 Augustus 1843.

De Provinciale Kommissie voorn., namens Dezelve:
C. U. J HUBER, *Secretaris*

DAGUERRÉOTYPE PORTRETTEN!!!

in het LOKAAL der KOMEDIE, Nieuwe Kijk-in 't Jatstraat. Met eenige volgens de laatste ontdekkingen verkregene verbeteringen.

GEBOORTE-, HUWELIJKS- EN STERFBERIGTEN.

„ Heden beviel voorspoedig van eenen ZOON H. C. SIERSEMA, geliefde Echtgenoote van

J. TH VAN DER LINDEN VS

GRONINGEN den 15 Augustus 1843

„ GRONINGEN den 16 Augustus 1843. Heden verloste voorspoedig van eenen ZOON G. J. BLOUW, Echtgenoote van

R. H. DINKELA.

Eenige kennisgeving.

„ Heden beviel voorspoedig van eene wélgeschapene DOCHTER J. E. C. SIERTSEMA, geliefde Echtgenoot van

J. LUSINGH KYMMELL.

HAVELTE den 16 Augustus 1843.

„ Mijne Echtgenoote SIKKOLINA HOOITES beviel heden van eene DOCHTER.

HOOGEZAND den 16 Augustus 1843.

W. R. MEURSING.

„ Getrouwd:

N. J. SCHULTZ,
Mr Kagchelmaker, en
T. MEGROS.

GRONINGEN den 16 Augustus 1843.

„ Getrouwd:

WM. REINDERS,
Weduwenaar van J. BRAUWER,
en
R. BRAUWER,
Weduwe van D. A. ROELFSEMA.

GRONINGEN den 16 Augustus 1843.

Eenigste kennisgeving.

„ GRONINGEN den 11 Augustus 1843. Heden overleed na eene langdurige ongesteldheid, Vrouwe JOSINA PETRONELLA SICHTERMAN, Wedw. wijlen den Wel-Edel Geboren Heer Mr J. W. J. BACKER.

„ Heden overleed alhier mijn waarde Vader, de Weledele Heer FREDERIK JAN TER BORGH, in den ouderdom van bijna 74 jaren, in leven *Chirurgijn* te dezer stede.

GRONINGEN den 12 Augustus 1843.

M J. TER BORGH,
Wedw. A. FRANCK.

„ Heden morgen overleed, aan een langzaam verval van krachten, onze dierbare Vader REINDER MARRING, *Schoolonderwijzer alhier*, in den ouderdom van bijna 70 jaren.

NOORDLAREN den 14 Augustus 1843.

B. MARRING.
Mede namens mijne Broeders.

„ Op den 13 Augustus 1843 overleed te *Nieuwe Schans*, in den ouderdom van ruim 70 jaren, Mejufvr. G. B. VAN DIJK, Wedw. van wijlen den Heer J. E. KUIPER, in leven Burgemeester dier Gemeente.

Eenige kennisgeving.

„ Heden namiddag te twee uren werd ik met mijne zeven Kinderen en een' Behuwd-Zoon in diepen rouw gedompeld, doordien het den Albestuurder behaagde, van mijne zijde weg te nemen mijn' hartelijk geliefden Man GARMT W. WILLEMSEN, in den ouderdom van 63 jaren en bijna 5 maanden, na eene gelukkige echtvereeniging van 39 jaren en 3 maanden.

DEN HAM den 14 Augustus 1843.

SIJTSKE BENNEMA.

Dienende deze tot algemeene kennisgeving.

„ Heden overleed alhier zeer onverwachts, tot bittere droefheid van mij, mijne Kinderen en Behuwd-Kinderen, mijn dierbare Echtgenoot ALBERT JANS VAN DER VEEN, in leven *Predikant bij de Hervormde Gemeente alhier*, den ouderdom van 58 jaren bereikt hebbende.

HOOGEVEEN den 14 Augustus 1843.

H. VAN DER TUUK,
Wedw. A. J. VAN DER VEEN.

Eenige kennisgeving.

„ Door W. EEKHOFF, te *Leeuwarden*, zijn uitgegeven en bij de voornaamste Boekhandelaren te *Groningen* verkrijgbaar gesteld:

E. J. DIEST LORGION, GESCHIEDENIS VAN DE INVOERING DES CHRISTENDOMS IN *NEDERLAND*. Door het Koninkl Instituut met het Accessit bekroond. *f* 1 — 80.

——————— GESCHIEDENIS VAN DE KERKHERVORMING IN *FRIESLAND*. *f* 1 — 80.

Beide Werkjes van dezen Schrijver, onlangs te *Groningen* als Predikant beroepen, zijn in de Vaderlandsche Tijdschriften zeer gunstig beoordeeld, en onderscheiden zich evenzeer door grondige behandeling als aangename voordragt.

„ Bij BROESE & COMP., te *Breda*, ziet het licht, en is alom verzonden:

BEDENKINGEN EN WEDERLEGGINGEN
TEGEN
HET GESCHRIFT
VAN
EEN OUD SOLDAAT,
BEVATTENDE:
EENIGE DENKBEELDEN OVER EENE ZUINIGERE EN DOELMATIGERE ZAMENSTELLING
VAN HET
NEDERLANDSCHE LEGER.
Prijs 80 Cents.

„ Bij den Boekverkooper JOHANNES MÜLLER, te *Amsterdam*, is in den loop van dit jaar verschenen:

ACKERSDIJK (*J.*), NEDERLANDS FINANCIËN. Nationale Schuld, gr. 8vo, ... *f* 0 — 50.

ARCHIEF VOOR GENEESKUNDE. Onder medewerking van eenige Vaderl. Geleerden, uitgeg. door Dr. *J. P. HEIJE.* Deel III. 1ste en 2de Stuk. Gr. 8vo, ... *f* 2 — 55.

VAN DER BREGGEN CORNZ. (*F.*), De INWIJDINGSREDE van HERMAN BOERHAVE, ter aanprijzing van de beoefening der Hippocratische Leere. Gr. 8vo, *f* 0 — 70

BIJDRAGEN TOT GENEESKUNDIGE STAATSREGELING; III 1. Gr. 8vo, ... *f* 1 — 08.

VAN CAPPELLE (*A. G.*), Commentatio de Regibus et Antiquitatibus Pergamenis. 8vo. maj, ... *f* 2 — 20.

VAN HALL (*M. C.*), BIJVOEGSELEN tot den eersten druk van het Leven en Karakter van den Admiraal Jhr. JAN HENDK VAN KINSBERGEN, verzameld uit den tweeden druk. Met eene plaat, gr. 8vo, . . *f* 0 — 60.

——————— Het LEVEN EN KARAKTER van den Admiraal Jhr. JAN HENDK. VAN KINSBERGEN. Met Portret en Fac Simile's Tweede vermeerderde druk. Gr 8vo, ... *f* 5 — 30.

HANDLEIDING tot de STUDIE der OUDHEID, door J. C. SPAKLER en J. HEEMSKERK, Az Deel I. (Inleiding, Taalkunde, Kritiek en Uitlegkunde, Letterkunde der Grieken en Romeinen.) Gr. 8vo, . . *f* 4 — 60.

VAN HASSELT (Mr. *W. J. C.*), NEDERLANDSCHE WETGEVING OP DE SCHEEPVAART, of verzameling van wetten, besluiten, enz. de Scheepvaart betreffende. 3de Deel, gr. 8vo, ... *f* 5 — 50.

Hetzelfde Werk, 3 Deelen, gr. 8vo, . *f* 15 — 50.

HET INSTITUUT, of VERSLAGEN EN MEDEDEELINGEN, uitgeg. door de 4 Klassen van het Koninkl. Nederl. Instituut van Wetenschappen, Letterkunde en Schoone Kunsten over den jare 1842. No. 2 . . *f* 1 — 85.

JAMES (*JOHN ANGELL*), DE VERWELKTE BLOEM. Een kort berigt omtrent CLEMENTINE CUVIER, dochter van Baron CUVIER; naar het Eng. door P. J. L. HUET, Th. Dr. 12mo. gecart., . . *f* 1 — 60.

VAILLANT (*C. E.*), HANDBOEK VOOR DEN AMBTENAAR VAN DEN BURGERLIJKEN STAND. Bewerkt volgens het Ned. Burgerl. Wetb. met aanwijzing van de onderscheidene decisiën enz., benevens Formulieren tot de inschrijving der Akten. Tweede (vermeerderde) uitgave, gr. 8vo, ... *f* 4 — 90.

Verder heeft hij uitgegeven:

CRUSIUS (*G. CH.*), GRIEKSCH-NEDERDUITSCH WOORDENBOEK voor de GEDICHTEN van HOMERUS, benevens eene verklaring der moeijelijke plaatsen, der gebruiken en instell. van het heldentijdvak. Voor Nederl. scholen bewerkt door Dr *H M POL.* 1837 Gr. 8vo, *f* 5 — 40.

VAN JAARSVELDT (*J.*), Beoefenende en Vergelijkende HOOGDUITSCHE SPRAAKKUNST, ten gebruike voor Nederlanders. 1841. Gr. 8vo, ... *f* 1 — 60.

——————, Theor.-pract. u. vergl. HOLLÄNDISCHE SPRACHLEHRE f. DEUTSCHE, zum Gebrauch in Schulen u. f. den Selbstunterricht. 1838 Gr. 8vo, *f* 1 — 80.

POL (*H.*), GESCHIEDENIS DER OUDE VOLKEN EN STATEN, ter dienste van scholen en huisselijk onderwijs. 1841. Gr. 8vo, ... *f* 2 — 25

—— —— GESCHIEDENIS DER MIDDELEEUWEN. 1841. Gr. 8vo, ... *f* 2 — 45.

—— —— GESCHIEDENIS DER VOLKEN EN STATEN VAN DEN NIEUWEN TIJD. 1842. Gr. 8vo. . *f* 3 — 75.

DE WILDE (*A.*), NEDERDUITSCH-MALEISCH- EN SŒNDASCH WOORDENBOEK. Benevens twee stukken tot oefening in het Sœndasch, uitgegeven door T. ROORDA. 1841. Gr. 8vo, ... *f* 3 — 75.

„ De Boekverkoopers R. J. SCHIERBEEK, JUNIOR, en J. J. DOESBURG zullen, op MAANDAG, den 18 September e.k. en verv., in hun gewoon VERKOOPLOKAAL, publiek verkoopen: de nagelatene **BIBLIOTHEEK** van wijlen den Weled. Heer Chir. **P. MIDDEL;** waarbij gevoegd is eene aanzienlijke verzameling REGTSGELEERDE, GENEESKUNDIGE EN ANDERE WERKEN van WETENSCHAP en SMAAK, alsmede eene groote collectie CHIRURGIKALE en BOUWKUNDIGE INSTRUMENTEN, eene ELECTRISEERMACHINE, LIEFHEBBERIJEN, eene BOEKENKAST, ENZ — Voorts in de maand OCTOBER e.k.: de nagelatene **BIBLIOTHEEK** van wijlen den Hooggeleerden Heer Dr. **J. LENTING,** bestaande uit eene aanzienlijke verzameling LETTERKUNDIGE en ANDERE WERKEN; alsmede eene uitmuntende collectie BOEKEN over GODGELEERDHEID, ENZ. — Zijnde de CATALOGI ten spoedigste te bekomen.

„ De HOUDERS DER BANK VAN LEENING *GRONINGEN* adverteren, dat alle PANDEN, welke bij b in de maanden MEI, JUNIJ en JULIJ 1842 zijn *verze* en geteekend met de letters T, V en W, moeten worden a gerent of afgelost, en wel letter T van den 21 t den 25 Augustus, letter V van den 28 Augustus tot den September en letter W van den 4 tot den 8 September 184 zullende, bij gebreke van dien, anders *finaal* word verkocht.

NEDERLANDSCHE HANDELMAATSCHAPPIJ.

De DIRECTIE maakt bekend, dat door haar zull worden geveild,

Te *Amsterdam*, op VRIJDAG, den 25 Augustus 1843:

31,373 Kan. en Kranj. } JAVA-SUIKER, liggende *aldaar.*
200 Kisten }

18,368 Kan. en Kranj. } JAVA-SUIKER, ligg. te *Rotterda*
150 Kisten }

Te *Middelburg*, op DONDERDAG, den 14 September 1843
6,318 Kan. en Kranj. JAVA-SUIKER, liggende *aldaar.*

Waarvan de Notitiën met de Veilconditiën i tijds zullen worden uitgegeven.

AMSTERDAM den 25 Julij 1843.

VAN DER HOUVEN, *President.*
KOOIJ, *Directeur*, *fung. Secre*

NEDERLANDSCHE HANDELMAATSCHAPPIJ.

De DIRECTIE maakt bekend, dat de NAJAARS KOFFIJ-VEILINGEN der MAATSCHAPPIJ, van 1843, zulle gehouden worden op de dagen en plaatsen en bestaan u de hoeveelheden hieronder gemeld:

Te *Rotterdam*, op DONDERDAG, den 31 Augustus 1843
270 376 Balen JAVA KOFFIJ, liggende *aldaar.*

Te *Amsterdam*, op MAANDAG, den 4 September 1843
353,896 Balen JAVA KOFFIJ, liggende *aldaar.*
36,723 dito DITO, » te *Dordrecht.*

Te *Middelburg*, op DONDERDAG, den 14 September 1843
33,157 Balen JAVA KOFFIJ, liggende *aldaar.*

De Maatschappij geeft bij deze aankondiging de verzekering dat zij, vóór hare gewone VOORJAARS-VEILINGE van 1844, geene andere KOFFIJ, dan de bovengemelde Par tijen, aan de Markt zal brengen.

De Monsters zullen op VRIJDAG, den 4 Augustus 1843 verkrijgbaar zijn; terwijl de Notitiën met de Veilconditiën in tijds zullen worden uitgegeven.

AMSTERDAM den 20 Julij 1843.

VAN DER HOUVEN, *President.*
KOOIJ, *Directeur*, *fungerend Secretari*

VERKOOPING VAN GERST EN HAVER

De op de FABRIJKPLAATS van den Heer L T. JORISSEN, te *Haren*, te Velde staande **Gerst** en **Have** zal op ZATURDAG, den 19 Augustus, des namiddags te uren, door den ondergeteekende bij percelen worden verkoch

J. R. MULLER, O J.z.

Groote Verkooping van eenen komplete
GAREN-, LINT- EN MANUFAKTUURWINKEL,

door de Firma **BOS & COMP.**, in de Verkooptent voo de Behuizing van den Kastelein GIEZEN, te *Helpman*, o MAANDAG, den 21 dezer en volgende dagen, precies te uren, bestaande in eene partij TULES, NEIGES, GARENS LINTEN, LANGETTEN, GEDRUKTE-, WITTE- en ONGEBLEEKTE KATOENEN, OMSLAG- en ANDER DOEKEN, NANKINGS, SIAMOSEN, PILAUW, MOUSELIN, SERVETGOED, eene partij MOUSELIN DE LAINE, ENZ., ENZ.; zullende alles per Lappen en per Stukken, zoo als het voorhanden is, tot *alle prijzen* finaal, zonde oponthoud, verkocht worden.

NB. Door de grootheid der partij, kan het niet te bezien gelegd worden.

„ Daar de ondergeteekende op HEDEN het van ouds bekende KOFFIJHUIS ***de Groote Toelast,*** aan de Groote Markt, GEOPEND heeft, beveel ik deze mijne AFFAIRE ten vriendelijkste in de gunst mijner geëerde Stad- en Landgenooten aan.

B. TEN HAVE,
Koffijhuishouder aan de Groote Markt

GENUA TAFELOLIE
(SUPRA FIJNE),
à 65 Cts. de Flesch, bij
A. A. SMITH,
In WIJNEN, LIKEUREN, ENZ.
in de Heerestraat te *Groningen.*

OUDE GEURIGE PORTORICO TABAK

is bij A. H VAN DER WAL, in den *TABAKSPLANTER*, tot zeer civiele prijzen TE KOOP, als: van *f* 0 — 50, *f* 0 — 60, *f* 0 — 75, *f* 1 — 00 en *f* 1 — 50 per 5 Oncen.

„ De Wedw. A. G. SWARTE, te *Winschoten*, zich, door een' bekwamen KNECHT, in staat bevindende tot de VERVAARDIGING van alle KOPER-, BLIK- en ZINKWERK, rekommandeert zich vriendelijk tot de levering van die WERKEN

HARDDRAVERIJ te STROOBOS,
Op Morgen, ZATURDAG-MIDDAG.

Ten gerijve van LIEFHEBBERS, vaart alsdan de **IJZEREN JAAGSCHUIT OF BARGE** des morgens te 8 uren van *Groningen* (tegen GEWONE SCHUITVRACHT); des avonds, na aankomst der STOOMBOOT, kan men met dezelve terug keeren naar *Groningen*, en hebben PASSAGIERS alsdan VRIJEN DOORTOGT door de Poort.

HARDDRAVERIJ TE RUISCHERBRUG,
bij de Kasteleins J. en R. BAKKER,

op WOENSDAG, den 23 Augustus, des namiddags te twee uren, om eene met echt ZILVER omgevene HAND-ZWEEP, door Paarden, die geen' Prijs of Premie hebben gewonnen.

HARDDRAVERIJ te DORKWERD

met PAARD en CHAIS, op Donderdag, den 24 Augustus, om eene *ZILVEREN TABAKSDOOS*, bij

J. E REINDERS.

„ In eene FATSOENLIJKE BURGER HUISHOUDING, in het aangenaamste gedeelte dezer stad, biedt men IEMAND INWONING aan, met eene VRIJE KAMER, naar verkiezing *met* of *zonder* kost.

Reflecterenden gelieven zich te adresseren met *franko* Brieven, onder letter *W. C. B.*, in de Heerestraat, letter U no. 42.

„ Een PERSOON, gewezen *RIJDEND ARTILLERIST*, en reeds in betrekking geweest zijnde als *KOETSIER*, verlangt eene DIENST. Adres bij GARRELTS, in den Carolieweg.

Te Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker.